

ARADI KÖZLÖNY

Főszerkesztő: STAUBER JOZSEF 1885
1897-1932.

1935 Szombathely, 1935. február 16.
38. szám.

Hétmilliárd új bankjeggyel szaporítják a pénzforgalmat

Dimitrescu bankkormányzó a Nemzeti Bank és a kormány együttes, nagyszabású hitel-műveletéről

Nem jelent inflációt a bankjegyszaporítás

Bucurestiből jelentik: A Dimineata tegnap este megjelent száma közli a lap első oldalán a következő értesülést:

— A közvéleménynek a Nemzeti Bank új kibocsátásával kell számolnia, mely az aranyfedezetet 32 százalékról 25 százalékra fogja leszállítani. Jelen soraink megjelenésétől számított 72 órában belül a fent írottak befejezett tények lesznek.

A Dimineata a továbbiakban a következő értelmezéseket fűzi a híradáshoz:

— Inflációról van szó? Az összes illetékesek, az aranyérmék országközi bizottságai és küldöttei a pénzkibocsátó bankok részéről azt állítják, hogy: nem. Az aranyfedezetnek oly leszállítása, amely egyébként a mai csereértéknek felel meg — nem jelent sem inflációt, sem restabilizációt. Csak ha törvényes úton, az állapítottat meg, hogy a lej mai értékének bizonyos kilogrammmal kevesebb arany felel meg, akkor lehetne beszélni restabilizációról. Amint azonban most készül ez a pénzügyi lépés, csak alkalmazkodás, melynek máshol is be kell következnie.

Az állami kincstárjegyekkel fedezi le a Banca Nationala az új bankjegyszaporulatot

A helyzetet Dimitrescu bankkormányzó az egyik fővárosi közgazdasági lap munkatársa előtt a következőképpen világította meg:

— Kijelentem és biztosítok mindenkit, hogy amíg mi vezetjük a Nemzeti Bank ügyeit, nem lehet szó sem inflációról, sem restabilizációról. Változtatlanul a stabilizáció vonalán maradunk és arról nem térünk le. Olyan módokat keresünk, amelyek alkalmasak a hitelélet fellendítésére. Pénzszekrényeinkben őrizzük az állami kincstárjegyeket, jelentős összegek folytak be hozzánk a konverziós törlesztések első részletéből és rövidesen a második konverziós részlet is esedékessé válik. Az államnak a Nemzeti Bankkal szemben fennálló tartozása törlesztésére is jelentős összeget remélünk a belföldi kölcsönből. Ezenkívül az új fém pénz kibocsátása révén is nagyobb mennyiségű készpénz folyik be. Ezek szerint szükség esetén igen nagy összegeket tudunk kihelyezni.

A ma reggeli lapok a Nemzeti Bank hitelpolitikájának kiterjesztéséről hoznak híreket, ami új bankjegyek kibocsátását vonja maga után. Ennek a hitelműveletnek azonban semmi köze nincs az inflációhoz.

Hét milliárd lej értékű új bankjegy kerül forgalomba, amelynek fedezetét az állam

— Lesz-e következménye a fenti lépésnek a lej hullámszára? A Nemzeti Bank kormányzója meg van róla győződve, hogy egyáltalán nem. A gazdasági tevékenység szaporodása használni fog a lejnek, mely rövid időn belül érezhetően javul. Ezen a véleményen van Slavescu volt pénzügyminiszter is, aki egyébként ezt a módszert javasolta. Mindenesetre bizonyos időre van szükség, mely alatt igazolódik a lépés helyessége. A helyzet alapján és lényegben az, hogy

az aranyalap leszállítatik, miáltal a Nemzeti Bank abba a helyzetbe kerül, hogy újabb pénzt bocsásson ki, melyet aztán a piac rendelkezésére bocsáthat.

A Banca Nationala alanszabályainak módosítása ügyében a pénzügyminisztérium a következő kommunikét adta ki: Az alapszabályok módosítására vonatkozó javaslatok között, amelyek a közgyűlésen tárgyalásra kerülnek, nem szerepel olyan javaslat, amely a bankjegyek aranyfedezetének csökkentését és a lát-ra szóló kötelezettségek megváltoztatását jelentené.

által garantált kincstári jegyek képezik.

Ezeket a kincstári jegyeket a magánbankok kapták a kincstártól konverziós veszteségeik kártalanításaként és a 7 milliárd lej kitevő összeget az állam 17 év alatt, évi 450 milliós részletekben váltja magához.

A művelet az ércfedezetnek 33 százalékról 25 százalékra való leszállítását vonja maga után, ez azonban a lej jelenlegi szilárdságát nem érinti.

Ugyanezt a módszert használta fel Németország is, ahol jelenleg a bankjegyek ércfedezete csak 2 százalékot tesz ki és ennek dacára a márka szilárdsága megdönthetetlen, miként ezt a világ összes tőzsdejegyzései igazolják.

Az új bankjegykibocsátás hírére tegnap a bucuresti-i tőzsdén az értékpapírok árfolyamában 2-5 százalékos jelentéktelen emelkedés állott be és az állami kötvények árfolyamai is megszilárdultak. A fővárosi lapok véleménye szerint, a hírek nyomán kedvező változás állott be a pénzpiacra, mert általános a vélemény, hogy a hitelélet fellendülése megindul és nagy összegű kölcsönöket fognak a bankok kis kamatok mellett kihelyezni.

Ma délelőtt 11 órakor a Banca Nationala kormányzója tanácskozást tartott a nagy részvényesekkel, akikkel közölte azokat az okokat, amelyek az új bankjegykibocsátást kívánatosá teszik.

Auboin búcsúja

Roger Auboin búcsuzóul terjedelmes jelentést készített romániai működéséről és megfigyeléseiről. Annak ellenére, hogy a cenzura irgalmatlanul törölte a lapokból Auboin jelentéseinek legsúlyosabb részeit, a meg hagyott szövegben gyakorolt bírálat is általános konsternációt, tiltakozást és a kormány körében tagadhatatlan idegességet váltott ki. Antonescu pénzügyminiszter, habár csak most foglalta el a bársonyszéket, keményen dolgozik az Auboin jelentésére adandó válaszon, amellyel a kormány el akarja oszlatni az ellenőrző biztos külföldön is nyilvánosságra hozott, még pedig ép szövegében publikált jelentésének kellemetlen hangulatát. A kormányhoz közelálló sajtóban Auboin jelentését leplezetlenül politikai manővernek minősítik, amely a tények szándékos elferdítésével beavatkozást kísérel meg Románia belpolitikájába.

És most következik az igazi szenzáció. Kinek lehetett volna érdeke, hogy Auboin kedvezőtlen véleményt nyilvánítson a liberálisok pénzügyi gazdálkodása felett? Elsősorban a nemzeti-parasztpártnak. Csakhogy a nemzeti-parasztpárt volt pénzügyminisztere, Virgil Madgearu, akinek a hivatali működése pontosan egybeesik az Auboin jelentésének második részében rekapitulált három évi helyzettel, a maga részéről éppúgy felháborodással utasítja vissza Auboin megállapításait 1932-re és 1933-ra, mint ahogy a liberálisok teszik 1934-re. Madgearu elismeri, hogy Auboin búcsújelentése igen sok adatot tartalmaz és általában helyesen itéli meg az általános világ-gazdasági válság romániai kihatásainak megnyilatkozásait, de nem fedezi fel a teljes igazságot, még pedig akár azáltal, hogy bizonyos adatokról nem vesz tudomást, akár azáltal, hogy szándékosan nem von le bizonyos következtetéseket saját megállapításaiból.

Madgearu is adatokat sorakoztat fel súlyos megállapításainak igazolására. Azt mondja például, hogy a mostani költségvetéssel kapcsolatban Auboin azt állítja, hogy az egyetlen komoly takarékosági intézkedés az államadósságoknak mintegy 1250 millió lejtel történt csökkentése volt, amelyet azonban másoldalról leront a kiadásoknak cirka 1880 millióval történt emelése és a bevételi előirányzatnak 2 milliárddal való túlértékelése. Arról a kísérletről, hogy a kormány 800 millióval akarta csökkenteni a kiadásokat szó sem esik a jelentésben, amely ugyanakkor aláértékeli a várható deficitet, holott magának Auboinnak a számításai szerint 3,3 milliárd lej a deficit. Madgearu szerint a deficit ennél is több. A rendes költségvetésnél az első kilenc hónapra 2,8 milliárd a deficit, mert a 13 milliárd 263 millió bevétellel szemben, a kiadások 16 milliárd 63 millió lejt tettek ki, viszont a rendkívüli költségvetésnél, a beruházási tételeknél újabb 13 milliárdos deficit mutatkozik, ami már együttvéve 4,1 milliárd. Április elsejéig ez a deficit Madgearu szerint legalább 5 milliárdra fog növekedni. Erről azonban nem beszél Auboin, akit tehát burkoltan azzal vá-

HAKOAH-álarcosból

ma, február 16-án, szombaton este a saját klub-helyiségben. Kitűnő jazz!

dol a pénzügyminiszter, hogy a kormány javára elhallgatta a teljes igazságot.

Ez a szemrehányás érződik ki Madgearu kritikájának további részéből is, ahol a kincstár helyzetével foglalkozik. Auboin megállapítja, hogy miután a kormány 1934 decemberéig 1354 milliót (Madgearu szerint 1750 milliót) kivétel forrásból fedezett, ugyanekkor még 1104 milliónyi fedezetlen kiadás volt az előző hónapokról és becslése szerint a költségvetési év végéig a szabályszerű, de fedezet nélkül eszközölt kiadások összege 2.809 milliót fog kitenni. Auboin összehasonlítja az 1934. évvégi helyzetet az 1933. végén volt helyzettel, amikor ugyancsak maradt fedezetlen kiadás, de csak 732 millió lej, annak ellenére, hogy abból a költségvetésből a külföldi tartozások esedékességéig teljes összegben kellett fizetnie a nemzeti-parasztpárti kormánynak a költségvetési év végén, azaz 1934. április elsején, amikor már a liberálisok voltak kormánynon négy hónapja, a fedezetlen kiadások összege csak 1294 milliót tett ki, amiből Madgearu szerint 517 millióra volt fedezet, Madgearu hibáztatja, hogy Auboin nem említi meg, miért maradt az ő pénzügyministersége után fedezetlen kiadás, holott tudnia kell, hogy akkor bukott meg a nemzeti-parasztpárti kormány és olyankor az állami inkasszó mindig visszaesik, viszont a kiadások emelkednek, így volt ez 1933. végén is, amikor novemberben és decemberben az adóbevételek 855 millióval estek vissza. Auboin alig vesz tudomást arról a vakmerő intézkedésről, amellyel a nemzeti-parasztpárt 1932-ben le szállította a köztisztviselői fizetéseket és ezzel hárommilliárdos megtakarítást csinált. A külföldi ellenőr azért nem tulajdonít ennek valami nagy jelentőséget, mert ugyanakkor a nemzeti-parasztpárti kormány 2679 millió rendezetlen kötelezettséget hagyott a költségvetés nyakán. Madgearu ennél a pontnál magát az Auboin-jelentést idézi, amely azt hangoztatja, hogy 1932. április elseje és 1933. április elseje között csak az előző szigorúan végrehajtott havi költségvetések révén vált lehetővé a második félévvel kezdődően leszorítani a kiadásokat a legminimálisabb előirányzati nivóra s ezáltal sikerült a 15 hónap alatt mutatkozó 6609 milliós deficitet 12 hónap alatt mutatkozó 3789 millióra korlátozni. Ennek ellenére — panaszkodik Madgearu — Auboin egyetlen szóval sem említi meg, hogy a havi költségvetések bevezetésével az akkori kor-

mány 7097 millió lejjel szorította le a kiadásokat 1931-gyel szemben. Egyetlen év alatt ekkora összeggel csökkent az állam kiadása, holott abban az évben Románia utolsó fillérig kifizette a külföldi adósságok esedékes részleteit. Ezzel szemben Auboin megemlíti, hogy 1933—1934-ben a kiadások 278 millióval emel-

kedtek. És itt sem adja meg ennek az okát, hogy a kormány lemondott. Ez a pénz ugyanis választási költségekre ment.

Auboin bucsuja tehát váratlanul érzelmesnek bizonyult és ezek az érzelmek, — bármily vegyesek is, a pártok szerint, — egyformán lehangelők.

Aradmegyei vasutvonalak kiépítését sürgették a parlamentben

Cotioiu Romulus dr. képviselő érdekes interpellációja — Drágt a cukorkartell

Bucurestiből jelentik: A szenátus mai ülésén Diaconescu parlamenti kezdeményezéséből törvényjavaslatot terjeszt be a szakoktatásra vonatkozólag. Ezután

szóba hozza a kartellek kérdését és különösen a cukorközpont működésére tér ki, amelynek következtében a cukor megrágt. Törvényt kér a spekuláló trösztök ellen.

Felhívja a pénzügyminiszter figyelmét az adóbehajtás jelenlegi helyzetére és szigorú intézkedéseket kér azok ellen, akik nem fizetik ki adójukat. A napirenden a büntetőtörvénykönyv javaslata szerepel. D. R. Ioanituescu kifogásolja, hogy a szociális és munkásjellegű vétségek nem szerepelnek a javaslatban. Így az nem foglalkozik sem a sztrájkokkal, sem pedig azoknak megbüntetésével, akik kiskorúakat és nőket megnevezett munkára használnak fel.

A parlamentben Cuza utal arra, hogy Basarabiában és főleg Bălăneşti megyében tiifusz

pusztít. Azt kéri, hogy az ott lévő zsidó orvosokat románokkal váltsák fel. Madgearu kérdést intéz a pénzügyminiszterhez, hogy

mi igaz abból, hogy a Banca Nationala alapszabályait oly módon kívánják módosítani, hogy a lej aranyfedezetét 35 százalékról 25-re szállítsák le.

Kérdi, hogy vajon nem akarják-e ezt a kérdést meglepetésszerűen a jegybank közgyűlésé elé vinni, amely tudvalevőleg vasárnap ülnek. Hangsúlyozza, hogy egy ilyen kérdés előzetesen meg kell vitatni a parlamentben. Lapedatu kultuszminiszter kijelenti, hogy a fentiekre a pénzügyminiszter megadja a választ. Egyébként a pénzügyminisztérium erre vonatkozólag már hivatalos kommunikét tett közzé. Madgearu elismeri, hogy Antonescu pénzügyminiszter állítása szerint, a Banca Nationala alapszabályainak ilyen értelemben való módosítására nem kerül sor. Ő viszont biztos forrásból ennek az ellenkezőjéről értesült.

Mi lesz a Brad—Deva és a Nadlac—Pecica vasutvonalakkal?

Cotioiu Romulus dr. aradi képviselő az iránt érdeklődik, hogy a módok támogatása érdekében megtették-e a szükséges intézkedéseket?

A Brad és Deva közötti, valamint a Nadlac és Pecica közötti vasutvonal kiépítését sürgeti és hangsúlyozza, hogy ennek a vidéknek szinte létérdeke ezeknek a vasutvonalaknak megvalósítása.

Lapedatu benyújtja az utjelzések nemzeti közti egyezményéről szóló javaslatot. A nap-

rend során a szövetkezeti törvényjavaslat megvitatására kerül sor. Raducanu a nemzeti-parasztpárt nevében nyilatkozik, olvas fel, melyben a kormánynak háritanak minden felelősséget az új szövetkezeti törvényért, egyben pedig a nemzeti-parasztpárt kötelezettséget vállal arra, hogy, amint módjában áll, hatályon kívül helyezi ezt a törvényt és visszaadja a szövetkezeteknek azt a széleskörű autonómiát, amelyre szükségük van. Lapedatu nemzeti-parasztpárti szintén ennek a javaslatnak hiányairól beszél.

Éjszakai támadás

Irta: BERNARD GERVAISE.

Mindez csak azért történt, mert Simone Fajade egy napon elűsárgolta Juliennek, a férjének:

— Képzeld, Dulaurierék tegnap este, mikor a színházból hazajöttek, kirabolták.

— Na, ne beszél!

— Igen, igen... Az egész ház tudja!.. hazajövet két gyanús alak nekitámadt: „Pénzt vagy életet!” s minden pénzüket, ékszereiket odaadták.

— Mi csoda?.. az a hülye Dulaurier csak így, egyszerűen türte, hogy kifosszák? — kiáltotta megvetően Julien.

— Mit csinálhatott volna?.. nem volt nála fegyver.

— Mit csinálhatott volna?.. próbálták csak volna velem, tudom Istenem, megemlegetnék!.. minek oda fegyver, nem elég egy izmos ököl?

— Csak hallgass!.. — nevetett Simone — te se csinálhatd volna másként. Csak gondold vissza, hogy megfutamodtál a nyáron a bika elől!

Julien nem szívesen emlékezett vissza erre a nyári kalandra.

— Jó, jó, egy bika, meg egy ember, az két fő!.. egy bikával nem lehet okoskodni!.. Hiába mosolyogsz. Csak várj!.. alkalomadtán majd bebizonyítom, hogy nem egykönnyen zökkenek ki a nyugalomból. Egy bika.. nevetséges!.. egy bikával csak nem kezdek ki!

Simone csak gunyosan mosolygott.

Ettől a naptól kezdve az eddig mindig szelíd és békülékenységre hajló Julien állandóan harciasan járt-kelt, mintha valami képzelt sérelmet kel-

lene megtorolnia. Mindenkiel röviden, parancsoló hangon beszélt, pincérekkel, taxisoffőrökkel, mozijegyzedőkkel egyenest gorombáskodott, és még a rettegett házfelügyelőbe is belekötött.

Ez még nem lett volna baj!.. de Simone akkor kezdett reszketni, mikor észrevette, hogy Julien keresve keresi az éjszakai támadást. Csak-hogy bebizonyítsa, hogy ő a megtámadott Dulaurier helyén másként viselkedett volna.

Eddig otthonlító volt, csak a legkritikább esetekben engedett Simone nyafogásának, hogy este menjenek moziba, színházról, vacsorázásokról hallani sem akart. Most ugyyszólván minden este programot csinált, követelte, hogy Simone vele menjen, még pedig a leghelyetlenebb helyekre, kültelki mulatókba, ismert apacsanyákra, valóságos életveszélyes helyekre. Azt állította, hogy csak ilyen lebujokban lehet igazán mulatni és hogy nincs érdekesebb dolog, mint a nép erkölcsi tanulómozgása. Simone majd meghalt félelmében, de hiába könyörgött, hogy kerüljék a veszélyes helyeket, Julien kinevette.

— Kis csacsi!.. mitől félsz?..

A jámbor apacsoknak egyébként eszükbe se jutott a közöttük mulató urak megtámadása. Az ilyen kalandokat másutt szokás lebonyolítani, nem az apacsanyákon.

Végül aztán egészen váratlanul kinálkozott a keresett alkalom. Fajade és egyike este, színházból hazamenet, észrevették, hogy két gyanús tántorgó, rosszul öltözött alak követi őket. Ez a részegség lehetett szimulált, bizonyos, hogy a tántorgás egyre rövidítette a közöttük lévő távolságot. Simone látta, hogy az összeütközés elkerülhetetlen. Juliennel mostanában nem igen lehetett tréfálni, ha csak hozzájuk ütődnek, neki-

megy!.. Ki tudja, nem két hiteles apacs-e, nincse-revolver náluk, s ha egyéb nem, élesre fent bicska, az apacsok szokásos és legbiztosabb fegyvere?

Amitől Simone rettegett, bekövetkezett. Az egyik dülöngelő alak nekiütközött Juliennek és ennyivel be sem érte, hanem még rá is ripakodott:

— Hallja az ur!.. mit hülyéskedik?.. neki-menni a szegény embernek, ahelyett, hogy az orra elé nézne? talán részeg?

Simone jéggé fagyott a rémülettől. Mi lesz itt, szent Isten!.. a katasztrófa elkerülhetetlen. Vagy Julien öli meg támadóját, vagy az őt. De, hogy vér fog folyni, az bizonyos!.. látta, hogy férje halálsápadt és egész testében reszket. A dülöngől természetesen.. Julien most hirtelen karonragadta Simone-t:

— Gyérünk!.. s szaladva vonszolta magával a rémült asszonyt, olyan gyorsan, hogy a két ocsmányul szitkozódó részeg sem tudta őket utólni.

Hallgatva mentek a kapuig. Julien mintha csak ott nyerte volna vissza a hangját.

— Ennek is te vagy az oka!.. pattogta dühösen.

— Ééééén?..

— Persze!.. ha te most nem vagy itt, szét-töröm az állkapcsukat, de a te jelenlétedben csak nem keveredhetem uccai botrányba!.. Csak irántad való kiméletből fékeztem magam.

Simone pillanatig nagy szemeket meresztett, aztán észbekapva, szeliden és alázatosan mondotta:

— Köszönöm, drágám..

Elutasították

Hauptmann édesanyjának kegyelmi kérvényét

Newyorkból jelentik: A Lindbergh bébi halálra ítélt gyilkosának, Hauptmann Brunonak édesanyja Szászországból táviratot intézett Roosevelt elnöknek, akitől kegyelmet kért fia számára. Az elnök a kérelmet formai okokból elutasította azzal, hogy az ítéletet nem az amerikai szövetségi törvényszék hozta, hanem az illetékes állam törvényszéke és így az elnöknek ebben az ügyben kegyelmezési joga nincsen.

Hőben és hidegben

NIVEA érdes bőr ellen

Ez az időjárás megköveteli a bőrnek különös megóvását. Ezért védekezzék! Minden este — de nappal is, mielőtt a szabadba kimenne — arcát és kezét Nivea-creme-vel dörzsölje be. Így az Ön bőre sima és bársonyos marad, és azt a gyöngéd és finom kinézetet kapja, amit a fiatalságnál úgy megcsodálunk. Nivea-Creme nappali és éjszakai krém egyaránt.

NIVEA-CREME: Dobozokban: Let 16.00-72.00 / Tubusokban: Let 30.00, 45.00

BEIERSDORF & Co., S. A. R., BRASOV

Nyilvánosságra hozták a német kormány londoni jegyzékét

Közvetlen német—angol tárgyalásokat javasolnak, a franciák ideiglenes kizárásával — A jegyzék szövege

Berlinből jelentik: A német külügyminisztérium pénteken este nyolc órakor Berlinben, Párisban és Londonban egyidejűleg közzétette a német válaszigjegyzékét a londoni egyezményre, amelynek tudvalevőleg egyik konklúziója volt az is, hogy elengedhetetlenül Németországot is felkéri.

A német válaszigjegyzék tartalma a következő:

— A német kormány egyetért abban az őszinte óhajban, hogy elő kell mozdítani a béke fenntartását valamennyi európai állam között. A német kormány örömmel üdvözlözi a kérdések bizalomteljes megvitatásának szellemét, amely a londoni egyezményben kifejezésre jut. A német kormány hajlandó beható tanulmányozás tárgyává tenni mindazokat a kérdéseket, amelyeket a francia és a brit kormányok londoni közleményükben fölvetnek. Ennek a tanulmányozásnak szelleme a békeakarát őszinte érzete, de ugyanakkor a német kormány nem tévesztheti szem elől jövőbiztonságának ügyét sem, hiszen a német birodalom különleges földrajzi fekvése folytán ki van téve az elengedhetetlen fegyveres támadásoknak.

Németország hajlandó különös figyelemmel megvizsgálni, milyen körülmények között lehet az államok között divatos lett fegyverkezési verseny veszélyét elhárítani. Ez a verseny tudvalevőleg úgy állott elő, hogy a felfegyverzett államok nem hajtották végre azokat az előírt lefegyverkezési kötelezettségeket, amelyekre különböző okmányokban vállalkoztak. A német kormány meggyőződése az, hogy a fegyverkezési béke tartós biztosítása csak akkor történhet meg, ha érvényesítik a szuverén államok között a megegyezésnek azt a szabad szellemét, amit a francia és a brit kormányok londoni egyezményükben is hangoztatnak.

A német kormány azonkívül örömmel üdvözlözi azt a tervet is, hogy a légi támadások veszélyét gyors légi egyezményekkel

igyekeznék elkerülni. A német kormány szívesen fogad egy olyan természetű légimegállapodást, amely kimondja, hogy az aláírók haladéktalanul harcba vetik légi eszközeit annak az államnak segítségére, amely légi támadásban részesült, anélkül, hogy erre okot szolgáltatott volna. A német kormány elvben kész elrettentő eszközök gyanánt légi erejét ilyen esetben azonnal harcbavetni, a béke hatékony biztosítása érdekében.

A német kormány az a véleménye, hogy ajánlatos lenne a tekintetbe jövő álla-

mokkal a kérdést beható tárgyalás alá venni. De minthogy a szélesebb alapokon nyugvó tárgyalások, amelyeket kellőleg elő sem készítettek, surlódási felületet képeznek — ezeket pedig gondosan kerülni kell, különösen akkor, a mikor kihatásaiban újszerű egyezmény megkötéséről van szó — a német kormány ajánlata az, hogy mielőtt részletes tárgyaláson résztvenne, külön tanácskozáson tisztáznák az alapvető kérdések sorozatát. Ezért örömmel üdvözlöznék, hogy a brit kormány, amely egyébként is egyik szavatolója a locarnói egyezménynek, közvetlen eszmecserébe bocsátkozzék Németországgal is.

A német kormány egyetért abban a véleményben a brit és a francia kormányokkal, hogy egy ilyen légi egyezmény megkötése fontos lépést jelentene az európai államok együvértartozása útján és fölöttébb alkalmas arra is, hogy más problémák kielégítő elintézése tekintetében is egyengesse az utat.

Aradi háztulajdonos furcsa esete egy ál-menyasszonnyal

Hogyan kapta vissza Oláh József könnyelműen elajándékozott fél házát?

Vigjátékba illő eset került ma tárgyalásra az aradi bíróság előtt. Az ügy még hónapokkal ezelőtt kezdődött, amikor Oláh József aradi háztulajdonos a Budai Deleanu-utcában levő házának felét átíratva Kovács Balázs névére. Néhány héttel az átíratás után a háztulajdonos dr. Kálló György aradi ügyvéd után keresetet nyújtott be a bírósághoz, amelyben az ajándékozás megsemmisítését kérte. Keresetében, amelyhez hasonló ritkán került még az aradi bírói fórumok elé, elpanaszolta tragikomikus élményét.

A kereset szerint Oláh József megismerkedett Kovács Balázs nével, egy javakorabeli asszonnyal, aki azt mondta neki, hogy válófélben van. A háztulajdonosnak megtetszett az asszony és azt az ajánlatot tette neki, ha befe-

jeződik a válópere, menjen hozzá feleségül. Az asszony elfogadta az ajánlatot és rábeszélésére Oláh ráíratta házának felét. Az átíratás után derült csak ki, hogy Kovácsnak eszébe sincs elválni férjétől, aki csak a megbeszélések alkalmával távozott el otthonról. Oláh Gábor, aki az asszonyhoz költözött időközben, kitélepítették a konyhába, míg bent a lakásban a házaspár élt a legnagyobb érvetértésben. A helyzet láttára Oláh megindította perét, azonban mielőtt döntésre került volna a sor, bírói egyezséget kötött az asszonnyal, akinek megígérte, hogy kisebb pénzösszeget ad számára.

A bírói egyezségben megállapított határidő lejártá előtt a háztulajdonos a kötött megállapodás alapján a telekkönyvi hivatalnál ujjra a maga nevére íratta az egész házat, azonban, amikor a fizetés ideje elérkezett, nem tett eleget ígéretének. Kovács Balázs erre ügyvédje útján újra pert indított és visszakövetelte a fél házat. Az ügyet ma tárgyalta a bíróság, amely előtt dr. Kálló kifejtette, hogy jogerős bírói egyezségről szóló ítéletet csak perújítás után lehet hatálytalanítani. A bíróság ezt a felfogást fogadta el és elutasította a keresetet. Érdekes, hogy időközben lejárt a hat havi határidő, amely alatt perújítás adható be, s így Kovácsné teljesen elesett követelésétől. Oláh József pedig visszakapta a házat. De a nősüléstől az idős férfinak végleg elment a kedve...

Halálra ítélték mind a három budapesti bankrablót

— Tari az akasztófa árnyékában is cinikusan viselkedett — Mindhárman fellebbeztek

Budapestről jelentik: A Szabadság-téri bankrablás tetteseinek bűnügyében ma délben hirdette ki az ítéletet a budapesti büntetőtörvényszék tanácsa Gadó elnöke alatt. A törvényszék mindhárom vádlottat bűnösnek mondotta ki gyilkossággal párosult rablás, ezenkívül több rendbeli szándékos emberölés kísérlete miatt és

összbüntetésül Tarit, Radovicsot és Szepesit köztéláltili halálbüntetésre ítélte.

Az ítélet kihirdetése után Szepesi megingott és többen hozzáugrottak, mert azt hitték, hogy elájul, de hamarosan összeszedte erejét és tovább is állva maradt. Tari dacos arccal fogadta az ítéletet, míg Radovics mosolygott. A hosszú indoklás után az ügyész bejelentette, hogy megnyugszik az ítéletben, míg a három elítélt, valamint védőik bejelentették, hogy fellebbeznek. A bíróság ezután átalakult ke-

gyelmi tanácsá, előzőleg azonban Gadó elnök mindegyik vádlottól megkérdezte, hogy kívánnak-e kegyelemért folyamodni? Tari cinikusan ezt válaszolta:

— Tessék megengedni, hogy erre a kérdésre most ne válaszoljak!

Szepesi és Radovics bejelentették, hogy kegyelemért folyamodnak. Erre Tari is meggondolja magát és bejelenti, hogy ő is kegyelmet kér. Végül az elnök a következő szavakkal rekesztette be a tárgyalást:

— Ebben az ügyben még nem hangzott el az utolsó szó. Nem kell kétségbeesni és ha megbánásuk valóban őszinte, akkor megsegíti magukat az Isten.

Az elítéltek mély meghatottsággal köszönték meg az elnök szavait.

Egyhavi börtönre ítélték Vernica Györgyné zsarolóját

Néhány hónappal ezelőtt történt, hogy Vernica Györgyné, az aradi erdőgazgató-ság sikkasztó pénztárosának felesége, feljelentést tett az aradi államrendőrségen ismeretlen tettes ellen, aki zsarolni próbálta. A rendőrség a levelek íróját Nagy Géza aradi szijgyártómester személyében letartóztatta és tettért ma a bíróság egyhavi börtönre ítélte.

Paál Jób
REPORT-
REGÉNYE

Láthatatlan birodalom

A rulett titkai

Mit keresnek a játékkaszinók papírosan és a valóságban — A valószínűségi számítás és a gyakorlat — A zsetonok — A rulett tégelyvertúra — A rulett hadserege — A játékkaszinók nyelvét ismeri az egész világ — Vagyont az asztalon

(Copyright by Jób Paál. Utánnymás tilos.)

Azt írja Anatole France egyik munkájában:

A körbe rohanó golyó parkokat és kerteket, hatalmas erdőket és zöld mezőket, kecses tornyokkal ékes kastélyokat ajándékoz a játékosoknak. Ez a parányi golyó gazdagon termő földet és cserepes tétőket foglal magában. Aztán: mérhetetlen értékű műkincseket, az izlés remekét, mesébe illő ékszereket, a világ legszebb testű nőit, lelkeket, — olyanokat is, amikről azt hittük, hogy soha és semmiért sem eladók —, az összes kitüntetések, a földnek minden gyönyörét minden hatalmát. Még ezeknél is több van bennük: minden álmom... Hogyan lehet hát azt kívánni az embertől, hogy ne játszik? Ha a játék nem adna mást, csak végtelen reményt, ha csak mosolyát láthatnánk zöld szemének, talán nem szeretnék őt olyan dühösen az emberek. De a rulettnek gyémánt karjai vannak, rettenetesek ezek, ajándékozni is tudnak, de osztogatják a nyomort és szenvedést is. Ez az oka, hogy annyira imádják...

Vaskos matematikai könyvek fekszenek előttük. Számsorok szaladnak minden oldalon. Azt akarják bebizonyítani ezek a könyvek, hogy a játékbancok nyeresége százalékokban számítható ki. „Feltevése, hogy” — kezdődik minden megállapításuk, — amely matematikai alapon akarja kiszámítani, hogy a bankot adó vállalat 1.35, vagy 1.28 százalékát keresi meg az összes tétnek. Az elméletben talán ez így van, de gyakorlatban — másként fest a dolog.

Minden asztalon hatvan-szor pördül meg átlagban a golyó egy óra alatt. Napon-ta hatszáz coup jön ki. Ha egy kaszinóban tíz asztal játszik, ez egy napon hat-ezer coup-ot jelent, egy év alatt 2.160.000 játszmat. Ha egy coup — a mai sivar időkben — átlagban „csak” 1000 frankkal van megtéve — a frankot csak azért választottam értékmérőül, mert a legnemzetközibb pénznem — akkor a tíz asztalon a játékkaszinóban két milliárd franknál nagyobb összeg lesi a golyó szeszélyét. Az 1.35%-os számítás mellett a kaszinó nyeresége „mindössze” 28.660.000 frank lenne.

Ennél pedig sokkal, de sokkal több...

Miért?

Mert sok a „ha”.

A banknak feltétlenül fölénye az, hogy a játékoskal szemben korlátlan fölényben van a tőkéjével. Maximálja a tét nagyságát. A játékos idegességével szemben a gép semmivel meg nem zavarható nyugalma egy százalékokban ki sem fejezhető fölény. A gép nem spekulál, mint az ember.

Talán nem nyerne annyit a bank, „ha” nem lennének ésszerűtlen módszert játszó játékosok. „ha” nem lennének szenvedélyes hazárdőrök, akik elvesztik azt, amit nyertek, „ha” hiányoznék a kapzsiság a kaszinók publikumának soraiból, „ha”

nem lenne az embereknek idegük, amely zavar akkor is, ha nyernek és zavar akkor, amikor veszítenek, „ha” kifogyhatatlan lenne az emberek bukszája, mint Éliás próféta korsója, „ha” minden sürgönyre, amely azzal kezdődik:

kueldj penzt

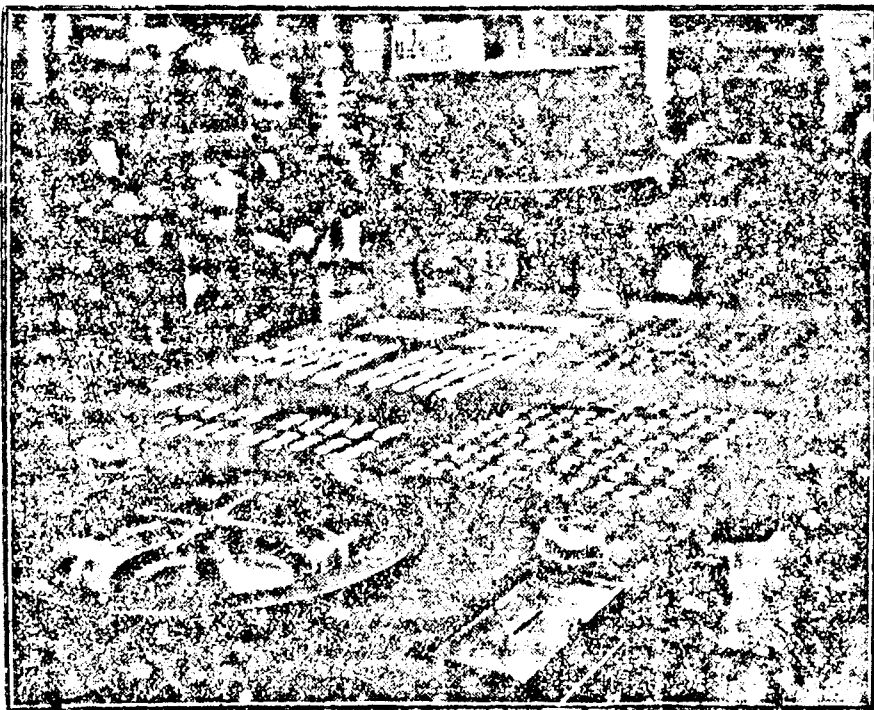
nyomban meg is érkeznek a „dohány”, „ha” egyáltalában lehetne számokkal dolgozni a rulett birodalmában. Előtte fekszik egy „komoly” statisztika, amely azt akarja igazolni, hogy a golyó 536,870.912 dobása között csak 1,048.576 esetben fordulhat elő „tíz” szeries...

En ott voltam a badeni kaszinóban, amikor egy délután, ugyanannál az asztalnál ötször, vagy hat-szor egymásután jött ki tízszer a piros...

A rulett birodalmában minden matematika csöndes mond...

Nézzünk be egy pillanatra a kaszinóba, amikor szünetel az „üzem”.

A játéktértelek tele vannak. A livrés lakájok görnyednek a hatalmas éreladák sulya alatt. Most hozzák be a „dotációt”. Milliárdok érő vagyont: a zseton halmazát. Minden asztal megkapja a maga

A játék megkezdése előtt a rulettasztalok „brigádja” átveszi a dotációt: vagyont érő zsetonok tömegét...

porcióját. Szezon és forgalom szerint váltokozva. A zsetonok kikerülnek az asztalra. Ott áll már — civilben — az „equipe” a legénység. Gondosan megolvassák a zsetonokat, amiket már előző napon leszámláltak az irodában. Mindennek stimmetni kell. Ha készen vannak az olvasással, elismervényt irnak alá. Itt az utolsó zsetonig mindig és minden stimmet.

Akkor aztán érték szerint sorba rakják az érméket a „bank” két oldalán, a rulett forgó cilinderétől jobbra és balra. Hosszu sorban állnak az öt sillinges, vagy két frankos darabok, mellettük a tízesek, huszasok, százások és középen a zsetonok arisztokratái: az ötszázás értékek. A legkisebb gyanus megfigyelésre azonban egyik napról a másikra megváltozik a zsetonok anyaga, alakja és színe. Minden kaszinónak legalább ötféle garnitú-

rája van, az osztrák kaszinók zsetonjait az állam pénzverde készítette, de vannak celluloidból öntött, gallitból faragott, idegenben préselt zsetonok is. A nagyobb — száz és ötszáz értékeken — külön folyószám van belevésve és minden nap feljegyzik, hogy azon a napon milyen számú zsetonok kerültek forgalomba.

Régebben, különösen abban az időben, amikor a büszke Napoleon d'or-t a polgári játékpénz felváltotta, napirenden voltak a hamisítások. Még két év előtt is elfogtak egy budapesti ékszerészt Monte Carloban, aki hamis zsetonokkal érkezett. Ma már meg sem próbálják a hamisítást. Ugyis rajtavesztenének.

A teremőrök és felügyelők ellenőrzése mellett marad a sok százezerre, sőt millióra rugó vagyoni a játék megkezdéséig. Fél órával „nyitás előtt” foglalja el helyét az „örtség”. Jönnek a játékgazdátok, a felügyelők — a „technikai személyzet” generálisai, vagy talán inkább őrmesterei? —, aztán az egyes táblák főnökei — magasabb rangban lévő krupié — és maguk a krupié. Ezek mindegyikének is más neve van. A közönség úgy nevezi őket csak: krupié, hivatalosan „employer”-nek — hivatalnokoknak — nevezetnek, de az asztalnál mindegyiknek más a sarzsája. A táblá főnökén ki-

vül ma hatan vagy forgalmasabb időben nyolcan ülnek egy asztalnál. Aki a golyót pörgeti, annak neve: „cylendrier”, aki az asztal végén ül azt úgy hívják hogy „bout de table” van aztán egy hetedik is, ennek „tourneon” a neve. Ez fél óránként sorba megy és felváltja fél-fél órára a dolgozó krupiéket.

Minden szolgálattevő krupiének pontosan meg van határozva a teendője. az asztal egyik oldalán fekete betűk állnak a kockák közepén. Az egyik kockában ez áll: „impair”, páratlan. Ezt az oldalt „páratlan oldalnak” nevezik a krupié birodalmában. Ha páratlan szám jön ki, akkor a páratlan oldalon ülő krupié huzza be a veszítő tétet és a páros oldalon ülő krupié fizeti ki a nyerő tétet. Az asztal szélein ülők — ellenőriznek és segítenek a kifizetésnél.

Ugyanaz a krupié csak fél óráig pörgeti a golyót, fél óra múlva felváltja őt egy másik. Ezt be is jelentik a közönségnek, ilyenformán:

„La boule passe!”

A sorra kerülő krupié tartozik a golyót ellenkező irányba dobni. Ha előbb az jobbra szaladt, most balra perdül...

A játéknak saját szótára van és ezt ismeri az egész világ.

A rulett vezénynyelve: a francia. A gépezet legkisebb részének is meg van a maga neve és ezt ugyanúgy hívják a Rivierán kívül San Remóban, Badenben, Salzburgban, Kietzbüchelben, Sinaiban, Semmeringen, sőt még az amerikai kaszinókban is. Az asztal neve: tábló, a golyó: bul, a körben nyargaló henger: cylinder, a benne lévő akadályok, amin megtorpan a golyó: obstas, a kis lyukak, amik ott huzódnak el a vörösré és feketére festett számok mellett: lés kas, a pinka kanyott, a gereblye: rató, a cylinder fája: küvett, de azért a peches játékosnak mindenütt csak azt mondják, hogy „nincsen mázlija...”

Az asztalok hadserege rendesen ugyanazon a napon nem változik de másnapra már kicserélődnek az „osztatok”. Ez a tradíció. Gyakorlati értelme ennek kevés van, de a kaszinók ezzel is meg akarják nyugtatni a játékosokat, akik természetüknél fogva bizalmatlanok.

Mintha annak a golyónak nem volna mindegy, hogy ki pörgeti meg...

HIREK

Csodálatos naplemente

Hollywoodból jelentik: Anna Sten, az ismert filmsztár telefonon beszélgetett egy lapszerkesztővel.

— Mi ujság, mit csinálnak? — kérdezte a szerkesztő.

— Eppen megcsodáltuk a gyönyörű naplementét — válaszolta a filmszínésznő.

— Hét óra múlva mi is látni fogjuk — hangzott a szerkesztő válasza.

Ebben a pillanatban bekapcsolták a vonalba Edie Cantort, a népszerű filmszínészt, aki rögtön belemert a társalgásba:

— Nálunk három órával ezelőtt ment le a nap...! Az amerikai lap, amely ezt a beszélgetést közli, megnyugtatta az olvasót, hogy ez a beszélgetés nem az örültek házában folyt le.

Az egyik telefonáló Newyorkban volt.

A másik Hollywoodban.

A harmadik Oszakában.

A beszélgetést egy telefonszolgálat rendezte. S mert Amerikában történt, nem oktalantul. Reklám volt.

— TOVÁBBI FELMELEGEDÉS! Élénk nyugati szél, keleten havazás, nyugaton még eső. A hőmérséklet keleten még enyhül, míg nyugaton zafatlan marad.

— Auoin elutazott. Bucurestiből jelentik: Auboin, a Banca Nationala volt pénzügyi vezetője ma visszautazott Franciaországba. Hírlapunk többi tisztviselője a napokban utazik el az országból.

— A hadügyminisztérium 100 millió lej repülőgépvásárlása. Bucurestiből jelentik: A hadügyminisztérium szerződést kötött a Potez francia repülőgépgyárral, amely 100 millió lej értékű repülőgépet szállít. A francia repülőgépgyár érdeklődést tartozik a brasovi repülőgépgyár is.

— Idegenlégióba állt be a manchesteri herceg fia. Párisból jelentik: Tegnap Toulonba érkezett Montagu lord, a manchesteri herceg 29 éves fia. A lord megjelent az idegen légió toborzó-irodájában és 5 évi időre felvettette magát a légióba. Montagu lord az első szállítmánnyal Algírba indul.

— Lejár az importengedélyek hatálya. Bucurestiből jelentik: A kereskedelem és iparügyi minisztérium rendelkezései szerint az 1934. november 15-ig kiadott behozatali engedélyek hatálya a mai napon, február 15-én lejár, tekintet nélkül arra, milyen határidő szerepel az engedélyben. A november 15-e után kiadott engedélyek három hónapig érvényesek a lejárt napjától számítva. Itt kivételt képeznek a gépek és géprészek behozatalára adott engedélyek, amelyek 6 hónapig érvényesek.

— MEGJÖTT A NYUGDIJ! Az aradi pénzügyigazgatóságra ma megérkezett a rokkantak október, november és decemberi nyugdíjának kiutalása. Ez az összeg kétféle millió százezer lejt tesz ki.

— Egy fécán megállította a gyorsvonatot. Brestonból jelentik: A város közelében egy fécán megállította a gyorsvonatot. Az alig három kilós madár a pennsylvaniai gyorsvonat előtt akart elszállni, de a 95 kilométerrel száguldó vonat váratlanul gyorsabb volt és a fécán beavágódott a mozdony ablakán. Szárnyával megütötte a mozdonyvezetőt, aki a földre esett és ijedtében eleresztette a regulátort. Ennek következtében a vonat automatikusan megállt.

— Módosítják a bélyegtörvényt. Bucurestiből jelentik: A belföldi cégbejegyzési biztosító intézetek néhány héttel ezelőtt memorandumot intéztek a pénzügyminiszterhez, akivel közölték, hogy a bélyegtörvény ellenére azok a biztosító intézetek, amelyeknek igazgatósági székhelyük külföldön van, csak egyszerű bélyegilletéket fizetnek biztosítási kötvényeik után, holott a törvény ezekre kétszeres illetéket ír elő. Igaz ugyan, hogy a központi bélyeg-bizottság 1932. januárban úgy döntött, hogy ezek a külföldi biztosító intézetek is csak egyszeres bélyegilletéket kötelesek fizetni, mert a külföldi intézetek nem vonhatók a belföldi bélyegtörvény rendelkezései alá. Arra kérék a pénzügyminisztert: kötelezze a külföldi társaságokat kétszeres illeték megfizetésére. Antonescu pénzügyminiszter most adott választ a memorandumra és közölte, hogy a központi bélyeg-bizottság határozata kötelező, mert a bélyegtörvény 105. szakaszával összhangban áll. A belföldi biztosító intézetekre igazságtalannak tartja a jelenlegi bélyegtörvényt és ezért annak megváltoztatása végett új törvényjavaslatot készít.

— Veszélyben az aradi Munkásbiztosító új palotája. A pénzügyminiszter rendelete értelmében tudvalevőleg az autonóm intézmények sem vehetnek fel költségvetésükbe olyan összeget, amely építkezések céljait szolgálja. Ezzel az intézkedéssel kapcsolatban olyan hírek terjedtek el, hogy ennek következtében az aradi Munkásbiztosító pénztár tervezett új székháza sem építhető fel. Az illetékes körök elhatározták, hogy érdeklődjenek a minisztériumban az új székház sorsa felől és ha csak lehetséges, azt szorgalmazzák, hogy a miniszter járuljon hozzá a háromemeletes palota felépítéséhez.

— Száz ezer lej bírságot hagyott jóvá az aradi törvényszék. Száz ezer lej bírság ügye foglalkoztatta ma az aradi törvényszék első székét. Még 1929-ben a pénzügyminisztérium 105 ezer lej bírsággal sújtotta Menyhért Imre aradi vendéglőst, azon a címen, hogy italmérési engedély nélkül adott el szeszitalokat. Fellebbezés folytán ma a törvényszék elé került az ügy. Időközben a vendéglős meghalt, özvegye pedig feladta az üzletet, a bírság-ügy azonban tovább folyt, azzal a különbséggel, hogy most az özvegy ellen folyt a behajtási eljárás. Az aradi törvényszék ma elutasította a fellebbezést és jóváhagyta a bírságot.

— Timisoarai gyógyszerész öngyilkossága. Timisoaráról jelentik: Tragikus körülmények között követett el Timisoaran öngyilkosságot Gírnth József harminc éves gyógyszerész a timisoarai társadalmi élet közismert alakja. Gírnth József előkelő családból származott, felesége és két kis gyermeke van. A gyógyszerész öngyilkosságát a hozzátartozók szerint azért követte el, mert azt képzelte, hogy súlyos betegségben szenved. Állandóan orvosokkal enyhítette képzelte fájdalmait. A gyógyszerész ismeretlen méreget követett el az öngyilkosságot és ezért az ügyesség elrendelte holttestének felboncolását, hogy megállapítsák mi okozta halálát.

Szivtelen nagyváros

Clevelandből jelentik: A legutóbbi rendkívül hideg napok egyikén a 67 éves Callahan asszony elcsuszott a járdán Cleveland főuccán és karját törte. Nem tudott tapra állni és félórát hevert az uccán, miközben hiába könyörgött segítségért a mellette elrohanó gyaloglókhoz és a tőle két méternyire folyamszerűen hömpölygő végtelen autósor utasaihoz. Végre valaki szólt a rendőrnök, aki azután kórházba szállította a szerencsétlen öregasszonyt.

— Önként jelentkezett a gyilkos hadnagy. Craiovából jelentik: Két hónappal ezelőtt ismeretlen tettesek megölték Serbanescu Mária ismert milliomas magánzónót. A rendőrség nyomozása holtpontra jutott és talán sohasem találták volna meg a tettest, ha a sibiui katonai iskola egyik hadnagya lekiismeretfurdalástól kinezva önként nem jelentkezett volna felettetésénél, Badescu kapitánynál, akinek elmondotta, hogy a gyilkosságot ő követte el. A kapitány a hadnagy vallomását közölte a parancsnoksággal, aki vasraverette a gyilkos hadnagyot és Craiovába küldte. A nyomozás érdekében a hadnagy nevét titokban tartják, mert azt akarják kinyomozni, hogy a megtévedt férfi kikkel állott összeköttetésbe. A hadnagy vallomásában elmondotta, hogy az ablakon keresztül hatolt be a lakásba és így ölte meg Serbanescu Mariát.

Az indiszkrét kibic

Egy hang a kutyaszlyukon keresztül:
— Micike, a pikk-hármasra tegye a körkettést...!

— Ma este: a 93-as gyalogezred bálja. Az aradi háziezred tisztjeinek bálja minden esztendőben a farsang eseményét jelentette. Ebben az esztendőben azonban a rendezőség mindent elkövetett, hogy a 93-as gyalogezred idei bálja az eddigieket is felülmulja. A ma esti bál iránt, amelyet a Minorita-templommal szemben levő Cercul Militar helyiségében tartanak meg, a közönség körében fokozott érdeklődés nyilvánul meg. A fényes kiülőségeken, a számos meglepetéssel kívül az ezred zenekarának pompás jazz-bandja is minden bizonnyal hozzájárul majd a hangulat emeléséhez.

— A Navodul aradi halásziati egyesület a napokban tartott vezetőségi ülésén megállapította az 1935. évre szóló bérleti díjakat. Az egyesület vezetősége felkéri a tagokat, hogy igazolványukat váltsák ki és ez alkalommal fényképet is hozzanak magukkal, amelyet az engedély kiállításánál felhasználnak.

— Halálozás. Jellinek Adolf február 15-én elhunyt. Temetése vasárnap délután 3 órakor lesz az izr. temető halottsházából.

Elgázolták, majd — beoperelték

Csikágóból jelentik: Gyakori dolog, hogy az elgázolt gyaloglóról feljeleni a gázoló autót tulajdonosát. Most azonban éppen az ellenkezője történt a csikágói bíróság előtt. Egy Faulkner nevű automobilista beoperelte Abram Ostrandert, akit ő gázolt el és keresetében 1000 dollár kártérítést követel a gázolásért. Őt ért „lelki megrázkódtatás” miatt, miután ezt megelőzően az elgázolt ember már 15.000 dollárra beoperelte őt az elgázolásért szenvedett fizikai sérülései miatt.

— Hat hónap disznólopásért. Kovács Péter berechui lakos még 1933-ban két disznót lopott az egyik községbeli gazdától, majd járlatot hamított, amelynek segítségével a lopott állatokat eladta. Az aradi törvényszék hathavi börtönrre ítélte, majd fellebbezés folytán a timisoarai Tábla elé került az ügy. A Tábla jóváhagyta a törvényszék ítéletét, amelyet ma hirdettek ki Kovács előtt, aki megnyugodott a döntésben.

— Gyakran visszatérő székcsorulás, rossz emésztés, vastagbélhurut, felfúvódás, oldalfájás, légzési zavar, szívdobogás, fejfájás, izzadás, szédülés és lehangoltság esetén a természetes „Ferenc József” keserűvíz gyorsan megeléjenti a gyomor és a belek működését, az emésztést rendbehozza, megszabadítja az embert a kellemetlen érzésektől s tiszta fejet és nyugodt alvást teremt.

— A Kölcsey-Egyesület vasárnapi Móra-emlékünnepére a Kulturpalotában az eddigi nagysikerű irodalmi délutánok között is ki fog tűnni a műsor gazdagságával és Móra Ferenc írói értékéhez méltó emelkedett színvonalával. Az aradi római katolikus liceum kitűnő irodalomtanára, Berthe Nándor dr. fogja megajzolni Móra Ferenc írói zsenialitását és emberi jóságát és hivatott női előadó fogja elmondani a szív költőjének három remek versét. A megbetegedett Hendl Gitta helyett Lászlóné-Prohászka Elvira művészi szava fogja megszólaltatni Móra mélyről jövő líráját. Abból a szép operettből, melyet Vincze Zs. zeneszerző Móra: „Aranyszőrű bárány” című. Petőfi-re emlékeztető meseversére írt, Várfalvi Elza fogja a két legszebb dalt elénekelni. Fetter Irén zongorakísérete mellett. Várfalvi Fetter énekiskolájának kitűnően művelt énekesei közt is kiválik kifejező szép szopránjával. Művészi énektudását érvényesíteni fogja még abban a kettősből, melyet Flovov: „Marta” című operájából Bakó Lászlónéval fog előadni. Bakóné meglepően, kulturált éneklésében a Kölcsey-Egyesület közönsége a múlt havi Ady-ünnepén gyönyörködött. Az énekművészt után a mélyreható tudás és a beszéd előadó művészetének hivatott képviselője, Dénes Béla evangélikus lelkész fog beszélni „Ifjúságunk új utjai” címen. A Móra-ünnep stílusos befejezése lesz két tehetséges, fiatal zenekedvelő előadása. Szerémi és Popper magyar szerzeményeiből. Az előbbi Melódiáját és az utóbbi Rapszódiaját játssza filharmonikusaink tehetséges, fiatal gordonkása, Freimann Sándor. Őt a zongorán Schwarzenberger Lili fogja kísérni, akit az aradi zenekedvelő társaságokban kiváló zongorajátékáért nagyrabecsülnek. A vasárnapi Móra-ünnep délután 5 órakor kezdődik. Belépti jegy a második féltől Kölcsey-igazolvány, melyet eddigi és újonnan belépő tagok az előadás előtt a Kulturpalota pénztárából is kiválhatnak.

— Ma az alanti gyógyszerárak tartanak éjjeli szolgálatot:

VOJTEK: Boulevard Regina Maria

DANCIU: Piata Mihai Viteazul

BERNET: Lângă Gară (vasutállomásnál)

BERGER: Calea Saguna

Házvezetőnője meggyilkolásával vádolnak egy volt timisoarai táblabíró

Súlyosan terhelő vallomások Pastia volt táblabíró ellen — Gyilkosság vagy öngyilkosság? — Az ügyészség őrizetbe helyezte a gyanúsítottat

Bucurestiből jelentik: Megrázó körülmények között végrehajtott gyilkosság történt a fővárosban, melynek áldozata egy **Merkow** nevű feltűnő szépségű szabónő, aki az utóbbi időben házvezetőnői állást vállalt a bucuresti-i körökben jól ismert **Pastia** Constantin ügyvédnél. Az eset szenzációja az, hogy a gyilkosság elkövetésével **Pastia** vádolják, aki — amint a nyomozás során kiderült — annakidején táblabíróként működött Timisoarán, nyugdíjaztatta magát és Bucurestibe költözött, ahol ügyvédi irodát nyitott.

A tragédia részletei a következők: Tegnap este 9 órakor az ötödik kerületi rendőrkapitányság ügyeletes tisztjének cédulát kézbesítettek. A papírdarabkán a következő szöveg állott:

„Beteg vagyok, a diakonisszák szanatóriumában fekszem. Házvezetőnőm öngyilkos lett... Lakásomon agyonlőtte magát...” Aláírva: **Pastia Constantin**.

A rendőrtiszt értesítette a rendőrprefekturát és az ügyészséget, ahonnan azonnal bizottság szállt ki a helyszínre. A hatóságok vezetői lakatossal felnyitatták az ügyvéd **Preocupetii** Vechi-ucca 67. szám alatti lakásának bezárt ajtóit. A földszinti és emeleti szobákban a legnagyobb rend volt. Az egyik padlásszobában azonban szörnyű látvány tárult eléjük. A padlón

hatalmas vértócsában ott feküdt **Merkow Victoria**.

A nyakán véres seb éktelenkedett. A jelenlévő hatósági orvos nyomban megállapította, hogy a halál már napokkal előbb következett be. A tüzetesebben lefolytatott orvosi vizsgálat más részről azt is megállapította, hogy

a seb vadászfegyvertől származik, melynek golyója átütötte a főütőeret és azonnali halált okozott.

A konyhának használt másik padlásszobában véres rongydarabot találtak, amelyet a feltételek szerint női ruhából szakítottak le.

A holttestet azonnal a törvényszéki bonctani intézetbe szállították, a lakást pedig lepecsételték.

Lefartóztatják a volt táblabíró!

Az ügyészség és a rendőrség vezetői innen a diakonisszák szanatóriumába mentek és megkezdtek az ágyban fekvő **Pastia** kihallgatását. A volt táblai bíró kijelentette, hogy fogalma sincs, hogyan követte el az öngyilkosságot házvezetőnője. A feltett kérdésekre egyébként rendkívül ingerlékeny hangon válaszolt.

núre a főügyész elrendelte őrizetbevételét

és intézkedett, hogy a szanatóriumból a rendőrprefekturára szállítsák.

A rendőrprefekturán újabb kihallgatás kezdődött, melynek során **Pastia** elmondotta, hogy az öngyilkosságot vasárnap délután fedezte fel, de nem tudta jelenteni a rendőrségnek, mert a holttest láttára olyan rettenetes izgalom fogta el, hogy képtelen volt összefüggően gondolkodni. Később idegkimerültség vett rajta erőt, mely álomba esett és kedd reggelig eszméletlenül hevert hálószobájában.

A kihallgatás után újból átkutatták a szanatórium szobát. A kutatás nem várt eredménnyel járt.

Az ágy alá helyezett bőröndben egy véres piszámot, egy pár vérral beszennyezett papucsot találtak.

Vércseppek voltak **Pastianak** azon a nappali ingén is, amely akkor volt rajta, amikor a szanatóriumba érkezett.

A lefolytatott tanúkihallgatások alapján megállapította a rendőrség, hogy **Pastia** ház-

vezetőnője egy **Voicu** nevű kommunista érzelmi soffőr felesége volt. **Voicu** körülbelül két évvel ezelőtt börtönbe került s az asszony nyomában, mivel két gyermeke is volt, beállott házvezetőnőnek **Pastia**hoz. **Voicuné**, leánynevének **Merkow Victoria**, nem sokkal ezután köztelte édesanyjával, aki szintén Bucurestiben lakott, hogy

a 27 évvel idősebb táblabíró házasságot ígért neki.

Az asszony és a férfi hosszú időn keresztül úgy éltek, mint férfi és feleség. **Pastia** színházba járt házvezetőnőjével, sőt magával vitte a slanci fürdőre is, ahol úgy mutatta be, mint feleségét.

Pár hónappal ezelőtt azonban a férfi teljesen megváltozott. Ingerlékeny lett s állandó féltékenységgel gyötörte az asszonyt. A z együttélést hangos veszekedések tarkították és a volt táblabíró odáig ment féltékenységgében, hogy az asszonyra rázarta az ajtókat, amikor neki a városba kellett mennie. Egyes vallomások szerint **Pastia** utóbb a tettlegességtől sem riadt vissza. A szomszédok több ízben hallották a megvert házvezetőnő jajveszékelését.

Szömörkényi Magda és Vas Boriska

táncestélye február hó 20-án a színházban.

Aradon bujkál egy timismegyei rablómerénylet tette

— Kétszázezer lejes rablás egy Vinga közelében fekvő községben —
Allítólagos lókupec érdekes aradi kalandja

Rendkívül érdekes ügyben folytatott nyomozást az aradi rendőrség bünygyi osztálya: nem kevesebbről van szó, minthogy egy timismegyei rablómerénylet tettesét keresik Aradon és minden valószínűség szerint a közeljövőben már kézre is kerítik a bűntény elkövetőjét. Az ügy részletei a következők:

Tegnap bizalmas értesítés érkezett Aradra, amely szerint egy Vinga közelében levő községben rablómerényletet követtek el egy idős, egyedülálló asszony ellen, akitől 295 ezer lej készpénzt raboltak el. A tettes kilétét sikerült megállapítani a csendőri nyomozásnak, azonban elfogni nem tudták, miután a rablómerénylet elkövetése után a gonosztevő eltűnt. A nyomozás adatai szerint a betörő Arad felé vette útját és ezért nyomban értesítést küldöttek az aradi rendőrséghez, kérve, a nyomozás megindítását. Az aradi nyomozás sikerrel is járt, amennyiben kétségtelenül sikerült megállapítani, hogy a rablómerénylet tette egy éjszakán át a városban tartózkodott.

A nyomozás során ugyanis kiderült, hogy egy gyanús férfi, akire a tettesről adott személyleírás ráillik, egy rendőri felügyelet alatt álló aradi nőnél töltötte az éjszakát. A férfi az esti órákban érkezett a nő lakásába, ahol kijelentette, hogy timismegyei lókupec és bevásárlóköruton van. Elővette ezresbankjegyekkel teli pénztárcáját és lefekvése előtt gondosan megszámlolta pénzét, majd ezzel a megjegyzéssel tette vissza a pénztárcát:

— Nehogy hiányozzon valami pénzem reggel, pontosan tudom, mennyi van.
A nő megfigyelte, hogy átvénkét ezerlejes

A szerencsétlen asszony több ízben megkísérelte a szakitást, édesanyjához szökött. **Pastianak** azonban mindannyiszor sikerült szép szóval és ígéretekkel visszatérésre bírnia. Legutoljára karácsony előtt néhány nappal játszódtott le zajos családi botrány **Pastia** házában. A szomszédok vallomása szerint

az ügyvéd órákon keresztül korbáccsal verte házvezetőnőjét, aki mezitláb, födétlen fövel rohant ki a házból és menekült az ütegek elől a **Colentina**-szösszén lakó édesanyjához.

Másnap **Pastia** újból jelentkezett, bocsánatot kért, majd autóbá ültette az asszonyt s újból visszavitte lakására.

A volt táblabíró e pillanatban erélyesen tagadja a gyilkosságot. A házvezetőnő holttestét csütörtökön délután boncolták fel. A fővárosban egyébként nagy izgalommal várják a vizsgálat további fejleményeit.

Pastia beismerle a gyilkosságot

Későbbi jelentés szerint, ma déli egy órakor **Pastia** ügyvédet átkísérték a vizsgálóbíróhoz, ahol töredelmes vallomást tett.

Bevallotta, hogy két nappal ezelőtt agyonlőtte házvezetőnőjét, **Voicu Victoriat** és azzal védekezett, hogy ittas volt

és idegroham vett rajta erőt. Beismerte az, hogy féltékeny volt az asszonyra, majd lentette, hogy súlyos vérbajban szenved. után fél három órakor lakására vitték az ügyvédet és rekonstruálták a bűntényt. Ez alkalommal az ügyvéd részletesen megmutatta, hogyan folyt le a véres tragédia és mily módon gyilkolta meg barátnőjét.

bankjegyet számolt a férfi, aki reggel újra gondosan megszámlolta pénztárcája tartalmát, majd eltávozott. A mai napon kihallgatták a nőt, aki részletesen elmondotta a történeteket, majd kijelentette, hogy a férfi nem árulta el, hova készül. A nyomozás nagy eréllyel folyik tovább, miután lehetséges, hogy a rablómerénylet tette még mindig a városban vagy környékén bujkál, bár nem valószínűtlen a feltevés sem, hogy csak egyetlen éjszakát töltött Aradon és innen a határ felé vette útját.

CENTRAL D. u. 3 órától
ALKONYATI VIHAR (A veszedelmes életkor)
Elsőrangú társadalmi élet p. Fősz. zenek. Elissa Landi, Frank Morgan, Josef Schil kraut

CORSO D. u. 3 órától
FRASQUITA.
Lehár Ferenc kiváló operet e. F. szerepekben Jarmila Novotna Hans Heinz Bollmann a bécsi szimfonikusok közreműködésével

URANIA D. u. 3 órától
REGINE
Egy falusi kisleány regényes karrierje. Főszereplők: Luise Ullrich — Adolf Wohlbrück — Olga Tschachowa

SELECT D. u. 3 órától
LIANE HAID
rendkívül kedves, vidám, énekes v. játéka: **A szőke leány**

MA ESTE AMEFA-bál az IPAROS-OTTHONBAN.

Elsőrendű jazz, szépségverseny, meglepetések. 652

Visszavonja csapatait az abesszin császár

RÓMÁBÓL jelentik: Hivatalos körök megcáfolják azokat a híreket, mintha a Szómai földön és Etiópia határán összeütközésre került volna sor. A legutolsó incidens január 29-én játszódott le, amidőn 150 etiópiai katona megszállotta Silar helységet, amely 1926. óta olasz fennhatóság alatt állott. Miután Silarban nem volt olasz helyőrség, a falu elfoglalása vérontás nélkül történt.

Abesszinia császára nyilatkozatot tett, amelyben hangoztatta, hogy nem hagyja magát semmire kényszeríteni, sem pedig megfélemlíteni. Továbbra is ragaszkodik a vitának döntőbíráskodás utján való elintézéséhez, de a legnagyobb súlyt helyezi arra, hogy egyetlen szava, vagy ténye se súlyosbítsa a helyzetet, s ezért visszavonja összes csapatait az Ual-Ual környékéről.

Egymillió lejes nyeresemény az Aradi Általános Takarékpénztárnál. Egyéb találo és nem találo jelzői mellé Arad bátran megkaphatja a „fő nyeresemények városa” nevet. Mint ismeretes, az ami osztálysorsjáték bevezetése óta Aradra száls nagy nyeresemény jutott. Az osztálysorsjátékai húzásán egy millió lejt pedig az Aradi Általános Takarékpénztár által eladott 28195. számú sorsjeggy nyert, amelyet négy negyedben adtak el. Az egyik negyedrészt birtokosa egy aradi fötéri kereskedő, a másikat Devan adták el a Societatea Bancara Romana ottani fiókja után, a harmadikat egy bradi kereskedő, míg a negyediket egy petrosanii kereskedő vásárolta meg. A szerencsés nyerők most fejenként — az adó levonása után — 225 ezer lej készpénzhez jutnak. Az Aradi Általános Takarékpénztár természetesen azonnal értesítette az eseményről szerencsés ügyfeleit.

Az idei Sváb-bál szombaton, február 16-án, este 9 órakor lesz megtartva a Fehér Kereszt-szálloda összes termeiben. Párok zenés felvonulása szimpompás népviseletben, Vorstraus-árverelés, előtánc, népviseleti-verseny, tánc. Elsőrangú zene, ételek és italok. Beléptidő: családijegy 100 lej, személyijegy 40 lej. 679

Az Aradi Nyugdíjasok Kölcsonös Segélyző Egyesületének hivatalos közleménye. Közöljük, hogy a CFR központi pénztáránál a február havi nyugdíjak a következő sorrendben lesznek kifizetve Február 16-án, szombaton a volt ACSEV-nyugdíjasok, 18-án, hétfőn A-M-ig és 19-én, kedden N-Z-ig a CFR- és volt MÁV-nyugdíjasok. A kifizetés napoként — szombaton is — reggel 8-1-ig és délután fél 5-7-ig fog eszközölni. Kérjük tagjainkat, hogy a közeledő évi közgyűlésre való tekintettel a hátralékos tagdíjakat a fizetésnél jelen levő pénztárnokunknál, vagy hivatalos helyiségünkben befizetni szíveskedjenek. Egyben felhívjuk öv. Hegedűs Istvánét, öv. Bagi Juliánát, Sechesan Demetert, Havram Jánost, Bugariu Demetert, Csillag Pált, öv. Senta Jánosét, hogy a CFR központi főpénztáránál, öv. Szabó Ilonát és öv. Nagy Terézt pedig, hogy ugyanott a kapott értesítővel együtt sürgősen jelentkezzenek. Az elnökség.

Francia humor

- Doktor ur, hol van a lép?
- Körülbelül ott, ahol a zseboráját tartja.
- Az lehetetlen, mert a zseborámat a zálogházban tartom.

A Köz- és Magánalkalmazottak Nyugdíj-egyesülete értesíti tagjait, hogy a nyugdíjkifizetés a Casa Autonoma CFR által február 16-án veszi kezdetét és pedig: 16-án, szombaton az ACSEV-nyugdíjasok, 18-án, hétfőn a MÁV-nyugdíjasok A-M-ig, 19-én, kedden az N. betűtől végig lesznek kifizetve. Utána való napon pedig az elmaradtak. A szabadjegyek megérkeztek és azok átvethetők a hivatalos órák alatt. A CFR timisoarai igazgatóságától vett értesítés szerint a 70 százalékos katonai és az 50 százalékos polgári új arcképes igazolványok nyomtatványai megérkeztek. Az administratia financeranál történő legközelebbi nyugdíjkifizetés után kérjük a nyugdíjkonvett, a régi arcképes igazolványokat, valamint egy-egy fényképet (melynek hátulján a népesedési hivatal által a személyazonosság igazolandó) beadni, hogy a kicserélés iránt mielőbb intézkedhessünk. A beadott nyugdíjkonvett a fizetésnél átvethetők. Az elnökség.

SPORT KÖZLÖNY

Olaszország lemondott Japán javára az 1940. évi olimpiász megrendezéséről

Osloból jelentik: A N. O. B. ülése, amely a napokban kezdődik, lesz hivatalos eldönteni, hogy az 1940. évi olimpiai játékok hol kerüljenek lebonyolításra. Beszámoltunk már arról a nagy harcról, amely az 1940. évi olimpiász megrendezésért folyt és Baillet-Latour gróf nyilatkozata szerint Róma, Tokió és Helsingfors az 1940-es olimpiai játékok legesélyesebb jelöltjei.

A Japánban való megrendezés nem nagy szimpátiának örvend, főképpen azért, mert az utazás a nagy távolság következtében hatalmas összegeket emésztene fel. A japán kormány azonban elhatározta, hogy bármi áron is megszerezzi az 1940. évi olimpiai játékok megrendezésének jogát s egy millió vent szavaz-

tak meg az olimpiász költségeire, azonkívül a versenyzők részére kedvezményes szállítási költségeket biztosítottak. Japán csélei tehát javultak és a sorsdöntő ülést előtt újabb meglepetés történt.

Az olasz bizottság levelet intézett a nemzetközi olimpiai bizottsághoz s ebben jelezte, hogy lemond az 1940. évi olimpiász rendezéséről és a maga részéről Tokiót ajánlja.

Az olasz olimpiai bizottság bejelentése nagy meglepetést keltett Osloban a Nemzetközi Olimpiai Bizottságnál és az olaszok lépését azzal magyarázzák, hogy politikai és gazdasági előnyökért adták át Tokiónak a rendezés jogát, amely már egészen biztosan Róma zsákmányának látszott.

Ujrendszerű kezelések ráncok, szeplők, pattanás, **FELTER kozmetikában** Narancs citrom, epor, Gekol, H₂ O₂ stb. arcpakolások. Szénsavas fenyőfürdő. halszál, szemölcsök eltávolítására. **Ortutay-palota** 761 Tanítvány kiképzés. — Bál kikészítés.

Teljes üzem az asztali tennisz világ bajnoki versenyen

— A női csapatverseny végeredménye —

Londonból jelentik: Az asztali tennisz világ bajnoki versenyen a csapatversenyek véget értek. A férfi-csapatversenyt a magyar együttes nyerte meg, a női csapatversenyben azonban a cseh hölgyek vitték el a pálmát. A női csapatverseny végeredménye a következő:

Világ bajnok: Csehország 9 győzelem. 2. Magyarország 9 győzelem. 3. Németország 8 győzelem. 4—5. Anglia és Franciaország 7—7 győzelem. 6. Wales 5 győzelem. 7. Svájc 4 győzelem. 8—9—10. Belgium, Hollandia és Írország 2—2 győzelem. 11. USA 0 győzelem.

Az egyéni versenyben már szerda óta folynak a küzdelmek. Az első forduló eredményeit már ismerítettük, a második fordulón Szabados Mc Clure USA ellen 21:12, 22:20, 24:22 arányban győzött, Házi pedig az angol A. D. Brook ellen győzött igen nagy küzdelemben 15:21, 21:16, 22:20, 15:21, 21:16 arányban.

Bellák az ugyancsak angol C. A. Colling ellen meccselt és 21:19, 21:12, 21:13 arányban szettekkel nyert. Barna ellenfele szintén angol versenyző, R. D. Jones volt és Barna 19:21, 21:16, 21:15, 21:17 arányban győzött. A harmadik fordulón Bellák a lett S. Joffe ellen 21:19, 21:12, 21:13, Barna pedig az angol H. Shelson ellen 21:9, 21:15, 21:15 arányban győzött.

A női-egyes versenyben a következő eredmények voltak: Gál Magda—J. Bartholomew angol 21:15, 21:5, 21:5, 21:5. Sipos Annus—Tughendat francia 21:11, 21:11, 21:19. Mednyánszky Mária—E. G. Cornelius angol 21:11, 21:5, 21:5.

A vegyes-páros eredményei: Barna, Sipos—Doromy, Beaughon francia 21:15, 21:19, 21:13. Házi, Gál—Hockins, Jackson angol 21:8, 21:14, 21:11. Bellák, Barry (angol)—Smith, Whelan angol 21:13, 21:14, 21:15.

Autonómiát kapott az AMEFA fu'ball-szakosztálya

Csütörtökön este a klubhelyiségben tartotta meg népes választmányi ülését az AMEFA, amelyen az egyesület új vezetősége csaknem teljes számban megjelent. A választmányi gyűlés nagy többséggel autonómiát szavazott meg az egyesület fu'ballszakosztályának, a gyűlés után pedig Szaniszló I. vázolta röviden tréneri programját, amely az egybegyűlteket nagy tetszésével találkozt.

O Jóváhagyták a Nyugati Liga bíró-disztriktjének választásait. A központi bíró-testület legutóbbi ülésén jóváhagyta az aradi, timisoarai, petrosani-i és resitai bíró-disztrikt választásait.

Az aradi husiparosok azzal a kérelemmel fordultak a városhoz, hogy az eddigi csütörtökön fennállott vágóhídi szünnapot tegyék át szerdára, mert ez jobban felelne meg érdekeiknek. A városi interimár-bizottság a kérelem teljesítéséhez hozzájárult.

BÁLI TOALETTEKET ÉS JELMEZET nagy szakértelemmel és jutányosan készít Trébits Lenke divatszalonja, Bul. Regina Maria 21.

Ha felejthetetlen bál éjszakát akar eltölteni, jöjjen az AMEFA február 16-i báljára, az Iparos Otthonba. Elsőrendű jazz, szépségverseny, meglepetések. Külön bárhelyiség. 652

O Vasárnap megindul a bajnokság Ausztriában. Február 17-ikén Bécsben megkezdődnek a bajnoki meccsek. Az első fordulónak a következő összecsapások lesznek: Libertas—Hakoah, Favoritner—FC Wien, Sportklub—WAC, Vienna—Wacker, FAC—Austria.

O Pellegrini mester felkéri a vasárnapi vívóverseny résztvevőit, valamint a zsűriben közreműködő Kauten Lajos, Weinberger István, Horváth Imre és Fraenkl Gyulát, hogy fél 3 órakor a Hakoah klubhelyiségében megjelenni szíveskedjenek.

O Döntetlenül mérköztek a magyar boxolók a második német meccsen. A magyar válogatott ökölvívó csapat, a keddi győzelem után, szerdán Erfurtban startolt a helvi válogatott ellen és 8:8 arányban döntetlenül mérközött.

A Svábhegyi szanatórium Budapest centrumától 12 percre fekszik. Kurája pontos betartása mellett élvezheti egy ragyogó világváros örömeit.

Nyertes sorsjegyek. A 6-ik Állami Osztálysorsjáték 4-ik osztályának húzásán az alábbi számok nyertek: Osztálysorsjáték: Lei 6,000,000. No. 26163. Lei 2,000,000. No. 45159. Lei 1,000,000. No. 20508, 28195. Lei 400,000. No. 4331, 3749. Lei 200,000. No. 10359, 30259, 7555, 32073, 53129. Lei 100,000. No. 53852, 55565, 61255, 68429. Melléksorsjáték: Lei 1,000,000. No. 144905, 148285, 270159, 299517. Lei 100,000. No. 129461, 133166, 224702. A számokat telefonon kaptuk, melyek pontosságáért felelősséget nem vállalunk.

SVÁB-BÁL

ma, február 16-án, szombaton este 9 órakor
a FEHER KERESZT szálloda összes termeiben

Elsüllyedt világ

Az aradi kártyacsaták győztesei és elesettjei

**Az elkártyázott négyesfogat — Nagy Lajos, a híres kávé,
(3. közlemény.) aki bevezette Aradon a pezsgőt**

A régi aradi kávéházi világnak egyik ki-
magasló és híres alakja volt Nagy Lajos, aki-
ről bátran el lehetett mondani, hogy egyéniség.
Azt beszélték róla, hogy

**nem tudott írni és olvasni és mégis kávé-
ház- és vendéglőtulajdonos lett.**

Ez az állítás csak kilencvenkilenc százalékban
volt igaz, mert egy dolgot le tudott írni: a
nevét. Erről azok a váltók tanuskodtak, ame-
lyeket kibocsátott és amelyeket minden pénz-
intézet szívesen színi ott le.

Nagy Lajos self made man volt. „fogalom-
kávé”, mintaképe a jó kávéház- és vendéglő-
tulajdonosnak. Mint *borfiu* kezdte pályafutását
és rövid idő alatt nemcsak Arad, de messze vi-
dékek első kávéháztulajdonosa lett. Volt szíve
és mert áldozni, mert tudta, hogy az, amit a
vendégnek ad, többszörösen visszajön. Nagy-
vonalúságára talán az a legjellemzőbb, hogy ő
építtette fel annakidején a Fehér Kereszt téli-
kerítét, amelynek üvegterfőzete egész Erdély-
ben híres volt. Ennek szerkezetét az akkori
Weitzer János-vagongyár készítette és.

47 ezer forintba került.

A Fehér Keresztet főképpen az előkelő társa-
ságok látogatták és itt folytak le az akkori
idők nagy báljai.

A bohém kávé kártyázás közben

Nagy Lajos is ama emberek közé tarto-
zott, akik sokat adnak a külsőre. Fehérnemű-
jét, ruháit Bécsből hozatta és a város egyik
legelegánsabb gavallérja volt. Virilista jogon
helyet foglalt a városi tanácsban is. Híres volt
arról, hogy kitűnően számol és hogy egyéb-
ként is jó koponya. Erre jellemző, hogy — bár
nem tudott írni és olvasni — megtanult fran-
ciául és a budapesti nemzetközi szállodai kon-
gresszuson francia nyelven ő üdvözölte a ven-
dégeket. Első kávéháza a jelenlegi Vadászkiút
volt.

Az ő idejében jött divatba Aradon a pezsgő.

Nagy Lajos ennek forgalombahozatalakor is —
jó üzleti politikával — áldozatot hozott. Min-
den társaságnak ingyen küldetett egy üveg
pezsgőt. A további üvegek rendelése termé-
szetesen nem maradt el. Éjszakákon át folytak
a pezsgős murik és előfordult az is, hogy

**a pécsi Littyke-féle pezsgősvár fiatal tulaj-
donosa két hétig mulatott Aradon. Pécsre
pedig magyarátzképpen azt írta, hogy
nem hagyhatja ezt a várost, mert „be kell
vezetnie az aradi társaságokban a
pezsgőt...”**

Nagy Lajosnak egyetlen szenvedélye volt: a
kártya. Ebben nem ismert tréfiát. Ha vesztett,
akkor nem lehetett ráismerni erre az egyéb-
ként nyugodt, kedélyes emberre. Összetépte a
kártyacsomagokat, ujakat hozatott és azokkal
játszott, hátha az új kártya több szerencsét
hoz. Megtörtént az is, hogy egy átkártyázott
éjszaka után száz és száz kártyalap hevert a
kávéház padlóján. Egyik híres kártyacsatája
volt az, amelyet egy Vogel nevű huszárkapi-
tánnyal vívott. Ez a csata egész éjszakán át
tartott. A kapitánynak rosszul járt a kártya és
már szinte minden pénzét eljátszotta. Reggel
hat órakor jelentkezett a kávéházban tiszt-
szolgája és jelentette, hogy a négyes fogat elő-
állott. A kapitány ekkor egy hirtelen támadt
ötlettel

**tétnek a négyesfogatot tette meg. Ezt is
elvesztette.**

Nagy Lajos azonnal lement a kávéház elé, be-
ült a négyesfogathoz és társaságával együtt vé-

gigkocsikázta a várost. Ezzel a négyesfogattal
várta az állomáson Fedák Sárít, amikor az
Nagy Lajos meghívására Aradra jött vendég-
szereplni. Egy másik híres kártyacsatájának
tulajdonképpen Lippai Dezső, a Budapesti Hir-
lap későbbi szerkesztője volt a hőse. Lippai
egy este bement a kávéházba, elővette pénz-
tárcáját és egy ötvenkoronást mutatott meg
Nagy Lajosnak.

— **Abbáziába utazom ezzel a pénzzel** —
mondotta.

Nagy Lajos, aki ha pénzt látott, nem tudta
megállni, hogy ne terelje kártyára a szót, aján-
latot tett, hogy játszanak „tűzes szemet” (ma-
kaót). Lippai belement a játékba, amelyhez
Beregi Sándor dr., akkori rendőrkapitány is
csatlakozott. Mire a hajnal első sugarai besü-
töttek a kávéház ablakain, Lippai ötezer koro-
nát nyert Nagy Lajostól és ezzel az összeggel
utazott el Abbáziába. Ugyálszik, hogy ide is
követte a szerencse, mert csakhamar az a hír
érkezett róla, hogy sikerült az abbáziai Casino
d'Etranger bankját robbantania...

Nagy Lajos gyakran utazott Budapestre
és itt a Fészek-ben játszott. Rövidesen veszte-
seiről itt is ismertté tette nevét és a pesti hu-
mor — nagy vesztéseire célozva — a „tű-
zennegyedik aradi vértanú”-nak nevezte el.

Híres volt Nagy Lajos arról is, hogy nagy
színház- és művészetbarát. A színházban A.,
B. és C. bérlete volt, tehát minden estére meg
volt a bérelt helye. Minden karácsonyestén a
nőtlen újságírókat és színészeket vacsorára
hívta meg és így vendégelte meg őket. De ez
nem volt az egyedüli vacsora, amelyet Nagy
Lajos a színészeknek és újságíróknak ajándé-
kozott. Hefeken át ettek nála újságírók és szí-

Halálsugárral állapítják meg a születendő gyermek nemét

Londonból jelentik: A Daily Express
jelentése szerint, a leicesteri technológiai fő-
iskola egyik tanára, R. C. Chadfield, nagy-
jelentőségű új találmányáról számolt be szak-
körök előtt. Olyan készüléket konstruált
mellyel

újszerű „halálsugarakat”

tud fejleszteni. A halálsugaraknak három ké-
pességük van: többszáz méter távolságra
lévő élő lényeket fájdalom nélkül meg tudnak
ölni; el tudják pusztítani a hasznos növénye-
ket rongáló egereket, rovarokat; végül segít-
ségükkel

**meg lehet állapítani a születendő gyerme-
kek nemét.**

Öt kilowattos gépet szerkesztett a halál-
sugarak fejlesztésére a tudós. Találmánya,
mint mondotta, háboru esetén óriási jelentőse-
get kaphat, még nagyobb azonban a békés
felhasználás lehetősége. Ajánlja, hogy veze-
sék be a mezőgazdaságban a kártékony kis ál-
latok és rovarok tömeges irtására. Ajánlja

nészek anélkül, hogy pénzt elfogadott volna
tőlük. Minden esztendőben Nagypénteken ebéd-
re hívta meg a város előkelőseit. Ezeken az
ebédeken zártkörű társaság vett részt.

A bucuresti-i szintársulat vendégszereplése Aradon

Nagy Lajosnak is valóságos kávéházi
trösztje volt. Egyidőben volt tulajdonosa a Fe-
hér Keresztnek, a Központi-kávéháznak, a
parkbeli kioszknak, a színházi büffének és az
övé volt a Vadászkiút is. Az utóbbiban főkép-
pen a román társaságok adtak egymásnak ta-
lálkozót. Itt alsózott annakidején néhai Pop C.
István, Goldis László, Raicu Sebő, a Victoria
vezérigazgatója és itt ültek össze a Romanul
szerkesztőségének tagjai: Montani, Luca, Savu
Constantin, valamint Ion Clopotel. Amikor
Maniu és Vaida Aradra jött, őket is ide hívták
meg. Ugyancsak a Vadászkiúton folyt le
1913-ban a híres bankett, amelyet az itt ven-
dégszereplő bucuresti-i román szintársulat tisz-
teletére adtak. A szintársulat vendégszereplé-
sére annakidején gróf Tisza István miniszter-
elnök adott engedélyt. Ezen a banketten a
mán előkelőségek vettek részt.

**a magyar szintársulat pedig román nem
zeti színű szallaggal átfonó koszorút nyuj-
tott át a bucuresti-i kollégáknak.**

Nagy Lajos vagyonát a börze vitte el. A neves
aradi kávéháztulajdonos a tőzsde varázsköré-
be került, amelyből nem tudott szabadulni.
Egyre játszott és rengeteget vesztett. Tönkre-
menete után Miskolcra utazott, innen azon-
ban csakhamar visszatért és megnyitotta a
Vadászkiút-éttermet, valamint a jelenlegi Va-
dászkiút-szálloda helyén a Vas-szállót és ká-
véházat. Ez volt az első gőztűtőes szálloda
Aradon. Az üzletet Nagy Lajos rövid idő alatt
fellendítette. Szállítói rajongtak érte, mert a
lehető legnagyobb pontossággal fizetett.

1916-ban halt meg szívinfarkásban. Fele-
sége ekkor már betegnek feküdt, influenzát ka-
pott. Amikor Nagy Lajos meghalt, feleségének
azt mondták, hogy súlyos beteg és ezért kór-
házba kellett szállítani. Még harminchat óra
sem telt el és Nagy Lajosné — anélkül, hogy
tudta volna, hogy férje elhunyt — szintén el-
költözött az élők sorából. Negyvennyolc óra le-
forgása alatt temették Arad híres, bohém kávé-
háztulajdonosát és hitvesét...

ezenkívül vágóhidaknak, ahol az eddigi bar-
bár módszerek helyett, minden fájdalom nél-
kül lehetne a halálsugarak segítségével az ál-
latokat megölni. A halálsugarak működésük
közben nem okoznak kellemetlen érzést. Az
áldozat eleinte

**kellemes meleget érez, majd elveszti esz-
méletét**

és eszméletlen állapotban következik be a
halál.

Ami a születendő gyermek nemének megállapítá-
sát illeti, etekintetben eddig csak tojásokon
végzett kielégítő kísérleteket a tudós. Egy
iránytűszerű szerkezetet szerelt gépére. Ha
az átvilágított tojásban lévő csirke him volt,
az iránytű balfelől lendül ki, ellenkező eset-
ben jobbfelől. Most

**emberkísérletet akar ilyen irányban vé-
gezni**

Chadfield. A sugarak teljesen ártalmatlanok.
Hatóerejük és ezzel együtt pusztítókéességük
tetszés szerint fokozható bizonyos határig.

VÁROSI SZÍNHÁZ

3 utolsó ingyen előadás 17-én, vasárnap

3 órakor: Iglói diákok. Operette.

6 órakor: Ma éjjel szabad vagyok. Operette.

9 órakor: Egy csók és más semmi. Operette.

Színház — Irodalom — Művészet

Zilahy Irén filmsikere Párisban

A Budapestre érkezett francia lapok a „Paris Midi” a „Le Matin” átütően nagy magyar siker-ről, sőt ha szabad így mondanom, *aradi sikeréről számolnak be.* A szenzációs siker hősnője Zilahy Irén, az Aradról elindult és világhírűvé vált primadonna, akit pár évvel ezelőtt Bécsben csak ezen a néven ismertek: „die platinenblonde Primadonna”.

A platinaszőke primadonna azóta egy kecses mozdulattal atlibbent a németsegből a francia nyelvterületre és ahogy a valamikor Aradon és Pesten magyarul, Bécsben németül, Párisban most franciául aratja a sikereket, aminek sugaraiból mindig rávetődik néhány arra a városra is, ahonnan a kis Zilahy Irénke, mint tehetséges magyar vidéki színésznő elindult a Mures mellől és hogy Adyt is idézzük „befutott a szent nagy oceanba”.

Befutott Párisba, amelynek uccái már napok óta óriási, színes transzparensek harsogják a bulvárok éjszakájába a nevet: *Irene Zilahy.*

A fényreklámoknak minden okuk megvan a hatványozott riportozásra. A francia főváros, vagy ha úgy tesszük a világ fővárosának legelőkelő filmszínházában a Marivauban most mutatták be a „Quadrille d'Amour”-t a „Zsákbamacska” *francia nyelvű filmváltozatát, amelynek Zilahy Irén a — Marikája.*

A platinaszőke primadonna, amint azt a nagy francia lapok filmkritikusainak beszámolóiból meg-juk, Rökkebb még Marikánál is és ez a fokozás zuttal kizárólag arra a művészi teljesítményre vonatkozik, amit az egykori kis erdélyi magyar színésznő, ebben a francia bőkezűséggel megrendezett, pompázatos kiállítású hatalmas filmben nyújt. A nagy francia lapok kritikásai nem fukarkodnak az elismeréssel, sűrűn emlegetik a szőke filmprimadonna egyéniségét, lenyűgöző varázsát. Azt írják róla, hogy ez a tüzes ördögi ügyességű és rendkívül bájos filmsztár lelke az egész darabnak. Epoly elragadó amikor a darab elején az egyszerű vidéki kislány alakját mintázza meg, mint amikor ragyogó, előkelő mondain dákaként jelenik meg a vásznon. A pompás filmben remek csárdást is táncol Zilahy Irén, aki amellet a legkülönbözőbb állományú képességekről tesz tanúságot. Remekül énekel, amint az egy filmprimadonnához illik és emellet, mint sportlady is nagy aktivitást fejt ki. Van egy uszószáma is a filmben. Ezt külön érdemes megnézni. A toalettjei egyszerűen káprázatosak.

A párisi sikersorozat azonban ezzel nem ért véget. Ugyancsak Zilahy Irén játsza Jacques Deval „Tovaris” című darabjának filmváltozatában a nő főszerepét, amely most áll befejezés előtt és a jelek szerint újabb jelentős stácója lesz annak a sokak által irigylet felfelé ívelő pályának, amit most Zilahy Irén befut.

Szentgyörgyi Elvira

* Általános érdeklődés nyilvánul meg az aradi színházról vasárnapi előadásai iránt. A színház igazgatósága jól választotta meg a vasárnap műsorát. Három operettet tűzött műsorra. Délután 3 órakor az „Iglói diákok” kerül színpadra és Farkas Imre örökszép, vidám hangulatú kis operettje nagy tetszést fog aratni. A nő főszerepét Csengery Ica játsza, rajta kívül játszanak a darabban: Mészáros, Tompa, Kozma Hugó, Olasz Lajos és Felhő Ervin, aki ebben a darabban különösképpen gondoskodik a humorról. Hat órakor az idény legnagyobb sikert elért operettje: a „Ma éjjel szabad vagyok!” ötödik előadása lesz. Erényi Böske, Mészáros Béla, ifjú Szendrey, Dálnoki Dudas, Hegyessy Magda, Csengery Ica, Kozma és Ágai játszik a főbb szerepeket és este 9 órakor az „Egy csók és más semmi” című tavalyi bombasikerű operettet adják elő, amelyben Erényi Böske, Felhő Ervin, Dálnoki Dudas, Gömör Emma, ifjú Szendrey és az operett-ensemble többi kitűnő erősségei játszik a vezetőszerepeket. Mind a három előadás ingyen helyárak mellett kerül színpadra. Minden második jegyet ingyen kap a közönség. A jegyek elővételben a pénztárnál kaphatók.

— Társasutazás Kitzbühelbe. A „Színházi Élet” kiküldött fotóriportere képes riportban számol be a walesi herceg kitzbüheli tartózkodásáról. Az eleven, színes, izgalmas tudósítás szinte úgy viszi magával az olvasókat, mint egy vidám társasutazás turistáit. 32 oldalas gyermeklap, kotta és kézimunkamelléklet, könyv, divat, konyha, mozi, kozmetika és társaságrovatok, interjúk, rejtélyverseny, pályázatok, 64 oldalas Rádióújság, sok érdekes riport és olvasnivaló a 284 oldalas „Színházi Élet” szenzációi. Darabmelléklet: „Szeressük egymást”. Egyes szám ára 20 lej.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Nagy küzdelem az állami jövedelmek szaporítása érdekében

A pénzügyminiszter közvetlenül tárgyal a petroleum-, cukor- és szeszgyárak tulajdonosaival, mert el akarja kerülni az erőyes beavalkozást — A szeszmonopóliumot nem érdemes fenntartani

Tegnap lapunkban röviden közöltük, hogy Antonescu új pénzügyminiszter részletesen nyilatkozott a sajtónak az 1935—36. évi állami költségvetés összeállításáról és a háromezer millió lej deficit eltüntetéséről. A nyilatkozatnak most számos olyan fontos részlete került nyilvánosságra, amely eddig ismeretlen volt. A miniszter többek között ezeket mondta:

— Még nem határoztam el hogy milyen egyenes adókat emelünk fel, mert ez a kérdés sokkal komplikáltabb, mint ahogyan eleinte megítéltük. Az adóemeléseket nagyon alaposan kell tanulmányozni. Mindenképpen szeretném elkerülni az állami monopóliumok bevezetését, mert én inkább a gyors és biztos megoldásokat szeretem az állami jövedelmek szaporításánál. Tárgyalni kell a petroleum, a cukor és szeszgyári vállalatokkal és közölni velük, hogy milyen biztos bevételekre számít tőlük az állam. Ha azonban a tárgyalásnak nem volna kellő eredménye és az államkincstár nem jutna hozzá a kívánt bevételekhez, úgy mégis kénytelenek leszünk a monopóliumokat bevezetni, habár tudom, hogy azok körülményesen és nehézkesen valósíthatók meg.

Az 1935—36. évi költségvetést most készítjük elő. Sajnos három milliárd lej deficitet kell eltüntetni, de ezenkívül még a hadsereg felszerelésére két milliárd lej és újabb közadókra 750 millió lej kell előteremteni.

Ujabb bucurestli jelentés beszámol arról, hogy Antonescu és Constantinescu pénzügyi alminiszter legutóbbi tanácskozásán a forgalmiadó és fogyasztásiadó emelésén kívül a szeszmonopól bevételeinek szaporítását is elhatározták. Megállapították ugyanis, hogy a szeszmonopól bevétele folyton csökken és április 1-ig a bevétel csak 500 millió lej lesz. A pénzügyminiszterium azt akarja, hogy a jövő költségvetési évben az államnak legalább 1200 millió lej bevétele legyen a szeszgyártási adóból. Ennek elérése céljából a jelenleg üzemben kívül lévő szeszgyárakat üzembe helyeztetik, de ha még így sem érnék el az 1200 millió lej monopol bevételt, akkor nem érdemes a szeszmonopóliumot fenntartani. Ezenkívül a külföldi nyersanyagok behozatali vámilletékét is felemlék, továbbá a malmokban és lerakatoknál lévő lisztre is külön illetékeket állapítanak meg az állam jövedelmeinek szaporítása végett.

Fontos újítások a külkereskedelmi forgalomban

Az exportőrök deviza-előlegeket kapnak a kiviteli árakra.

Mint Bucurestből jelentik, a legfelsőbb pénzügyi fórumok már eldöntötték, hogy az exportból származó devizákat milyen eljárás szerint osztják fel és milyen áron adják el az arra illetékes pénzintézetek. Az új rendelkezés szerint az exportőr köteles az exportokmányokat a Nemzeti Bankhoz, vagy egy felhatalmazott pénzintézethez benyújtani és ekkor deviza-előleget kap az exportárura, de a devizaelosztást csak akkor végzik el, ha a bank bevételezte a devizát. Az elosztás így történik: A Nemzeti Bank, a már tegnap ismertetett alapon, magának tartja a hivatalos árfolyamon átvett deviza egy részét, a többit pedig kereskedelmi célokra használják fel. Ez azonban nem jelenti azt, hogy az import- és a devizaügyletkötés teljesen az érdekeltnek, az az üzletfelek tetszése szerint történik az autorizált bankoknál rendelkezésre álló devizamennyiség keretén belül. Ugyanis az országos import-bizottság engedélye is szükséges az árubehozatalhoz és ezt az engedélyt az 1934. évi importkvóta alapján adja meg a bizottság.

Az autorizált bankoknál történő szabad devizavásárlás a szabályoknak megfelelően is csak úgy vihető keresztül, ha azt a Nemzeti Bank engedélyezi.

Az exportőrnek nagy előnye az, hogy már kezdettől fogva előleget kap, sőt azt a különbözetet, amely a lej hivatalos árfolyama és az autorizált banknál elért magánkursus között van, felár alakjában is megkapja. Ez a felár lesz az exportőr kiviteli prémiuma.

Hogy milyen devizaárfolyamot számítanak, azt még most sem állapították meg pontosan, de a kiviteli prémiumra vonatkozóan egy speciális miniszteri bizottság az alábbi határozatot hozta: A devizaeladás azon az árfolyamon történjen, amelyben az autorizált bank és az importőr — a kiviteli cég beleegyezésével — megállapodik de a Nemzeti Banknak joga van az árfolyamot ellenőrizni. Végül közöljük, hogy a kereskedelmi és ipartügyi minisztériumban végleg megszövegezték az új ki- és beviteli rendszer bevezetéséről szóló rendeletet, amelyet a Párisból szombat este hazérkező Manolescu-Strunga miniszternek azonnal bemutatnak.

— FEBRUÁR 25-IG KI KELL CSERÉLNI A RÉGI ITALMÉRÉSI ENGEDÉLYEKET. A pénzügyigazgatóságok mellett működő monopóliumvállalatokhoz pénzügyminiszteri rendelet érkezett, amely kötelezővé teszi, hogy a régi italmérési engedélyeket február 25-ig újakkal cseréeljék ki, ellenkező esetben az italmérés tulajdonosa elveszti jogát. Aradon és Aradmegyében tudvalevőleg még kb. nyolcvan nem cserélték ki engedélyüket.

Fedezet

Egy aradi pénzügyi szakértőnk mondja az új bankjegyek tervezett kibocsátásáról:

— Az új bankjegykibocsátás hírével együtt megjelent kommentárok, amelyek szerint a Banca Nationala terve nem jelent inflációt és nem jelenti a pénz rosszabbodását, megfelelnek a gazdasági élet tapasztalatainak. A valuta értékét és értékállandóságát nem a bankjegyfedezeti arány állapítja meg, hanem a valutához fűződő bizalom, a helyes külkereskedelmi rendszer és az államháztartás egyensúlya. Az említett három kérdésnek országunkban most kell elválnia. Ha az export-import gazdálkodást, a devizaforgalmat a helyes alapra és nyugodt mederbe terelik, ha az államháztartás deficitjét végkép kiküszöbölik, ha a közönség megnyugvással tekint az ország pénzügyére felé, akkor mellékes kérdéssé válik az hogy harminckettő-e a fedezeti arány, 30 vagy pedig 25. Ha pedig az ujonnan kibocsátott bankjegyek a valódi hitelszükségletet fogják kielégíteni, új, produktív munkára és hasznos befektetésekre fognak alkalmat nyújtani, akkor több hasznára lehetnek az országnak, mint ha a magasabb fedezeti arány kedvéért, azokat elvonndák a közforgalomtól.

— Továbbra is nyitva tartanak az aradi husiparosok vasárnapi előadása. Az aradi husiparosok szindikátusának legutóbbi taggyűlésén a vasárnapi záróra kérdése is tárgyalás alá került, melynek eredményeképpen — több felszólalás után — 89 husiparos a régi vasárnapi zárórendszert mellett foglalt állást. A felszólalásokban rávilágítottak arra, hogy úgy a közönség, mint a husiparosok érdekei vannak szem előtt tartva a régi rendszer meghagyásával, miután a fogyasztókönység túlnyomó részének csak vasárnap reggel áll módjában husszükségletét beszerezni.

— A Kamara könyvelési tanfolyama. E hó 18-án, hétfőn este fél 8 órakor kezdődik meg a Kamara könyvelési tanfolyamának első órája Babalon könyvelési tanár vezetésével, a felsőkereskedelmi fiúiskola első emeletén levő II. osztályu tanteremben. A tanfolyam összesen 6 hétig tart, hetenként két előadással, hétfőn és pénteken este fél 8—9-ig. A tanfolyam célja az, hogy a könyvelők áttérhessenek a román nyelvű könyvvezetésre, melyet a román személyzet alkalmazásáról szóló törvény kötelezőleg ír elő és hogy a résztvevők elsajátíthassák azt a szabályszerű könyvelési módot, melyet a kincstár ellenőrző közegei ne tehessenek kifogás tárgyává. A részvételi díj az egész tanfolyamra 600 lej.

A szerkesztőért:

DR. STAUBER JÁNOS

titk.

Május 1-re 3—4 szobás lakások minden komforttal ellátva, előnyösen kiadók.

Bővebbet Piata Catedralei 5., háztulajdonosnál. 383

Szökött örült

teft bolonddó egy cseh várost

Prágából jelentik: Prossnitz-ban olyan eset történt, amely élénken emlékeztet a köpenicki kapitány híres szélhámosságára. Néhány nappal ezelőtt megjelent a városban választékosan öltözve, drága prémbundában, elegáns bőrönddel

egy jómegjelenésű fiatalember,

aki Prossnitz legjobb szállodájában vett szobát és a vendégeknyvbe ezt írta be: „Spitzer Frigyes nagykereskedő, gyáros, nagybirtokos, Rakonitzból”. Megérkezése után azt mondta a szálloda tulajdonosának, hogy

egy nemzetközi pénzcsoport megbízásából

Prossnitzban megfelelő telket akar vásárolni, mert szálamigvárat fog alapítani és többmillió cseh korona töké áll rendelkezésére. Érdeklődött a szállodánál, kik azok, akik Prossnitzban résztvehetnének a gyáralapításban. Már ez elég volt, hogy

meginduljon az ostrom.

Építőmesterek, ingatlanulajdonosok jelentkeztek részben személyesen, részben telefonon. A helyi lap nagy cikkeket közölt, hogy Prossnitzban hatalmas szálamigvár fog létesülni, mire még nagyobb lett az alapítási láz. Kész építési tervek hoztak Spitzer Frigyesnek, aki mindenkiel tárgyal, de közben arra is talált időt, hogy

két szép luxusautót vásároljon 150.000 csechkoronán.

Igy történt azután, hogy a szálló tulajdonosa és a prágai autócég is tudakozódott Rakonitzban Spitzer Frigyes gyáros és nagybirtokos felől. Hamarosan megjött a válasz, hogy a neve csakugyan Spitzer Frigyes, tényleg rakonitzai illetőségű, de

nem nagykereskedő, nem nagybirtokos és gyáros, hanem rovottmúltú volt mészárossegéd,

aki már sok szélhámossgot követett el s legutóbb a törvényszék hivatalból megvizsgáltatta elmeállapotát és

zárt intézetbe utalta, ahonnan megszökött.

A prossniti rendőrség tegnap este letartóztatta az örült szélhámost.

Rádió műsor

— Romániai időszámítás. —

SZOMBAT, FEBRUÁR 16.

Bucuresti, 13.03: Déli hangverseny, 13.45: Tőzsde. 13.50: Könnyű zene. 14.18: Hírek. 14.40: Gramofonlemez, 166: Iskolai emlékünnepe Al. Vlahuța emlékére. 18: A rádiózenekar hangversenye. 19: Időjárás, hírek, utána a hangverseny folytatása. 20: Rádiógyetem. 20.20: Énekhangverseny. 21.05: Jazz-band zenekar. 23. Hírek közvetítése. 23.25: Vendégül zene. — Budapest I. 7.45: Torna. Utána: Hanglemezek. 11: Hírek. 11.20: Felolvasás. 13: Déli harangszó. 13.05: Losonczy-Schweitzer Oszkár szalonzenekara. 14.30: Adorján Alice és Hajdu Imre énekel zongorakísérettel. 17.10: Meseóra. 18: A fakeszesek országa. 18.30: Az Operaház tagjaiból alakult zenekar. 19.30: Szánthó Enid énekel, zongorán kíséri Herz Ottó dr. 20.05: Zakariás János előadása. 20.30: Hanglemezek. Közben megszakításokkal: Közvetítés a páros műkorcsolyázó világbajnokságról. 21.30: Rövidhullámú kabaré. 22.50: Bura Sándor és cigányzenekara muzsikál. 24: Vajda Sándor—Pártos Ernő szalon- és jazz-zenekarának műsora. Utána: Bura Sándor és cigányzenekara muzsikál. 1.15—2.15: Csak a bécsi rádióállomás részére: Farkas Jenő és cigányzenekara muzsikájának közvetítése. — Bécs. 13: Csajkovszkij: VI. szimfonia. 14: Hírek. 14.15: Opera- és operettlemez. 15.30: Az osztrák szövetség bajnokságai Zell am Seeből. 16.25: Hétfégi zenés délután. 17.35: Fuvós zene. 18.50: Mandolinzenekar. 19.30: Népdalokat tanulunk. 20: Szülőföldi szolgálat. 21: Dal, kacagás, tánc. Hrubý táncgyulege. 23: A műkorcsolyázás világbajnoksága. 23.40: Állástalanok zenekara. Utána: Farkas Jenő cigányzenekara a budapesti Baross-kávéházból. — Belgrád. 17: Puccini: Bohémélet, opera lemezek. 19.30: Népdalok zenekarral. 21: Rádiózenekar. Leopold. Hollywood, induló. Strauss: Denevér, nyitány. Schmidt: Keringő. Ketelbey: Havái kék vizeinél. Luby: Pezsgődalok. Utána: Lemezek. Deutschlandsender. 17: Köln. 19: Sportszemle. 19.20: Időszéri anyag. 19.30: Hanglemez, kabaré. 20.45: Mit szólnak hozzá. 21: Jelmondat. 21.10: Köln. 23: Hírek. 24—1: Frankfurt. — Kassa. 17.30: Lemezek. 17.40: Pozsony. 19.50: Magyar hírek. 22: Pozsony. 23: Prága. 23.15: Pozsony. Utána: Rádiózenekar. Fucsik: Attília-induló. — Leipzig. 7.05: 7.35: Königsberg. 17: Köln. 19.20: Breslau. 20: Egervidéki népzene és dalok. 21: Hírek. 21.10: Köln. 23: Hírek. 23.30: Közzene. 24—2: Táncczene. — Pozsony. 11.10: Magyar hírek. 12.05: Lemezek. 17.40: Rázmarták R.: A paradicsom kapujában, 3 felvonásos mesejáték Dolinsky zenéjével. 18.20: Csehszlovák dalketők. 19: Magyar műsor. 21.05: Weinberger: Dacsicky Miklós ur lovagjátéka, nyitány. 21.15: Prága. 22: Operett. 23.15: Magyar hírek. Utána: Kassa. — Róma. 13.30: Lemezek. 14.05—15.15: Vegyes zene. 18.10: Hangverseny. 19.40: Csak Bari: Olasz lecke görögöknek. 21.10: Lemezek. Csak Bari: Görög est.

KÖNYVEK

Sten Bergmann: A viharok hazájában. A viharok hazája a Kurih-szigeteken van, ezen a Japán és Kamcsatka között egymásmellé sorakozó szigetszoporton, amelynek sziklás, meredek partjai egész nyáron át majdnem szakadatlanul köd borítja és majdnem egész éven át vad viharok dühöngenek körülöttük. A szerző közel száz eredeti szép fényképfelvételre érdekesen mutatja be ezt a különös, ismeretlen világot. A Földrajzi Társaság Utazási Könyveinek új sorozatában, a Franklin-Társulat pompás kiadásában jelent meg ez a gyönyörű könyv. 180 lej minden könyvkereskedésben, vagy Lepagenál: Cluj. Kérje az új utazási és Franklin-könyvek jegyzékét.

Forbáth László: A megújított Mongólia. Egy évtizedet töltött Mongóliában Geleta József, aki az orosz hadifogságból akart ezen az országon keresztül Kínába, majd onnan haza, Magyarországra jutni. Az útutazásból hosszú tartózkodás lett, mert a magyar fiatalember „karriert csinált” Dzsinkiszkan népének utódai között, a mongol állam szolgálatába került és magas hivatalos rangra jutott ebben az érdekes és misztikus keleti országban. Ma, amikor a japán háború veszélye miatt Mongólia élete és szerepe az érdeklődés középpontjába került, fokozott figyelmet érdemel a könyv. A Magyar Földrajzi Társaság új kiadványában jelent meg a Franklin-Társulat pompás kiadásában, díszes vászonkötésben, arany nyomással vaskos kötet rengeteg fényképfelvétellel, műmelléklettel, térképpel tartalmaz. Ára 180 lej minden könyvkereskedésben, vagy Lepagenál: Cluj. Kérje az utazási és Franklin-könyvek jegyzékét.

A II-ik Makkabiah palesztinai zsidó Sportversenyekhez

(Tel Aviv, április 2., április 7.)

Rendkívül olcsó csoportos utazást rendezünk S. M. R. (Serviciul Maritim Român) márc. 16. vagy 23-án Constantából induló „Dacia” hajóval.

Palesztinai tartózkodás: 2 vagy 3 hét.

Palesztinába legkényelmesebben és legelőnyösebben a S. M. R. (Serviciul Maritim Român) hajóval utazhat. Állandó csoportos utazások felvilágosítással és utmutatóval szolgál a S. M. R. képviselője:

Künstler vizum- és utazási-iroda Arad,

Bul. Reg. Maria 24.

Telefon 86.

461

APRÓ HIRDETÉSEK.

Egy apróhirdetés 20 lei. Minden további ára 10 szóig csupán 20 lei. szó 2 lei. szó 2 lei.

Az apróhirdetések előre fizetendők.

Apróhirdetéseket este 9 óráig vesznek fel az Aradi Közlöny kiadóhivatalai. - Telef.: 151

LEVELEZÉS.

„ELNI AKAROK”. Levele van az Aradi Közlöny kiadóhivatalában, kerem még ma átvinni, k. cs. Babi. 759

L'étoile de Nord-nak levele van az Aradi Közlöny kiadóhivatalában, kerem átvinni. 752

CSINOS, fiatal hölgy barátságát keresem, kit anyagilag támogatnék. Választ „Megértés” jelíggel az Aradi Közlöny kiadóhivatalába kérek. 758

„JÖN A TAVASZ” jelíggel levelet kerem sürgősen átvinni az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 760

ALKALMAZÁS.

FÉRFI és nőfodrász munkás vagy nő, adja le címét „Állandó munkás” jelíggel az Aradi Közlöny kiadóhivatalába. 757

LAKÁS

NÉGY SZOBA mellékhelyiségekkel, földszinti modern lakás, irodának is alkalmas, május 1-től kiadó. Piata Luther 2. 754

Magánház: 3 parkettás szoba, fürdő és cseledszoba, mellékhelyiségek, külön udvari szoba, esetleg garázs is, kert kiadó május 1-től. Str. Sarmiseghezuza No. 32. 755

KERESSEK feltétlen tiszta lapos emeletes szobát házaspár részére. Részletes ajánlatokat Atlantica kávéüzletbe kérek. 756

Perzsaszőnyegek nagyon szépek olcsón eladó, továbbá új modern dísháló, díó ebédő, berzserek, uriszoba, előszobafal, szalon, gyapjúfonal, zongora stb. — Keresünk ezüstöt, aranyat készpénzért, szőnyegeket, vitrint és vitrintárgyakat, modern és antik bútorokat. — Keresünk ügyes perzsacsomózó leányokat. „ARS” bizom. üzlet. Str. Em nescu 10. Ortu aynaloa.

KIADÓ háromszobás földszintes modern uritárs. Ugyanott nagy száraz raktárhelyiség is kiadó. Bul. Gen. Dragalina No. 14. 608

MAJUS 1-re keresek 8 szobás, fürdőszobás modern lakást, melyből 1 szoba különbejáratú, lehetőleg központban. Címeket a kiadóba kérek. 628

EGYSZOBÁS lakás fürdőszobával és összes mellékhelyiségekkel azonnal kiadó. Str. Oituz 111. 736

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Középnagyságu perzsaszővő rámat megvételre keresek. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 751

KITÜNŐ márkájú rövid keresztthuros zongora elköltözés miatt eladó. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 735

EMDENI fajgunárok eladók Str. Sarmiseghezuza 21—23.

KEVESET használt Underwood írógépet megvételre keresek. Címeket az Aradi Közlöny kiadóhivatalába kérek. 471

Brilláns követet, antik modern ékszer, perzsaszőnyegeket, cassákat (minden nagyságban), írógépeket, testményeket, varrógépeket, ezüst keresek sürgősen készpénzért. Eladó modern gyönyörű ebédő nagyon olcsón és egy rövid zongora 12.500 L-ért. Zalogtárgyakra a legmagasabb összeget csak az általunk képviselt dímszoaral zálogház folyósítja. Meghosszabbításokat legolcsóbban vállalunk „COMISIO” biz. üzlet Bul. Reg. Maria 13. Dacia mellett. 4639

TISZTA MOSOTT RONGYOT gépek tisztítására kisebb tételen keresünk megvételre. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 100

Pléh- és fahordók eladók. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

HIRDESSEN

az 50 éve fennálló

Aradi Közlöny"-ben! 1